

»SLOVENE« velja
po pošti na vsa strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . 180—
za pol leta . . . 90—
za četrt leta . . . 45—
za en mesec . . . 15—
Za naročnike celoletno K 240.

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . 30—
za en mesec . . . 3—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarsta (58 mm
širaka in 5 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 5—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 32/9 mm K 15.
Izjava vauk dan (avtorski po-
stopek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj).

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošte hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 343 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bozn.-čera. 7562.

„Demokratska“ auto- nomija.

Vsa slovenska javnost je z ogorče-
njem obsodila predlog znanega »demokra-
ta« dr. Kukovca, da naj se Slovenija raz-
deli na dve upravni okrožji. Slovenija je že
itak zadosti razdeljena: en del že pripada
Nemški Avstriji, drugi pa v gospodarskem
oziru najvažnejši, bo prišel pod laško kro-
no, o čemer ni več nobenega dvoma. Če se
prijemni načrt dr. Kukovca, pa se razdeli
še ostanek, tako da bo tudi neodvisna Slo-
venija »predstavljala dva drobca, eden bolj
brezpomemben kakor drugi. Torej Slo-
venci izven meja jugoslovanske države raz-
deljeni med dvema državama, v mejah Ju-
goslavije pa na dve upravni enoti. Zdej pa
naj pridejo še Dolenjci in Gorenjci, pa la-
hko mesto dveh upravnih enot ustvarimo
kar štiri, s čimer bo menda »demokrat-
ski« stranki najbolj ustreženo, Slovenija
pa bo kakor Gospodov plašč raztrgana na
same drobne kose.

»Demokrati« so se sami splašili tega
genialnega načrta svojega voditelja in v
»Jutru« že trobijo umik. Da bi lepše izgle-
dalo, se izgovarjajo, da so imeli pred seboj
le »gospodarske interese«. Vsak političen
otrok pa ve, da je Slovenija, kolikor jo je
še ostalo, ena sama gospodarska enota.
Načrt razdelitve Slovenije v dve avtonom-
ni pokrajini bi bil nekoliko upravičen le
tedaj, ako bi nam pripadlo Primorje; da-
nes pa smo veliko premajhni, da bi se še
bolj cepili bodisi v gospodarskem bodisi v
kulturnem in političnem oziru. Še tako
bomo le z velikimi težavami kos centra-
lizmu.

Nadalje modrujejo »demokrati« v svo-
jem glasilu: Če Slovenska ljudska stranka
zahteva razdrobitev države v tri države,
zakaj bi potem še teh držav ne razdro-
bili v še manjše kose? Logika! Če kozel ti-
šči v prepad, pa naj še ovce za njim po-
lezejo. V resnici pa S. L. S. nikoli ni za-
htevala razdrobitev države v tri države,
ampak le pokrajinsko avtonomijo Slove-
nije kot ene nerazdeljive kulturno-godo-
vinske in gospodarske enote v okviru ce-
lokupne države s postavodajno močjo v
okviru splošnih državnih zakonov. To pa
ravno v interesu enotne države, da bi se
vsled nasilne centralizacije ne vzbudile se-
paratistične struje in da bi se slovenstvo
tako vključilo v našo državo, da bi se
ohranilo vse, kar je dobrega v njegovem
dosedanjem zgodovinskem razvoju in kar
je v njem dobrega tudi za celo našo državo.

»Demokratski« stranki pa ravno to ni

všeč. Da se ohrani umetno na površju, išče
opore v centralizmu in bi mu rad, če je
žrtvovala interese slovenstva, da le ostane
na krmilu. Stranka, ki danes licemerno
naglašava avtonomijo, da bi pri volitvah po-
polnoma ne pogorela — pogorela bo hvala
bog u vseeno se je od 1918 naprej vedno
in dosledno borila zoper avtonomijo Slo-
venije. Zato ji ne bo čisto nič pomagalo,
ako zdaj zahteva še avtonomijo Štajerja in
ako bo jutri stavila še zahtevo po avtono-
miji Bele Krajine. O tem bomo še obširno
govorili, za danes pribijemo samo sledeče:

Par tednov pred ujedinjenjem Slove-
nije in Hrvatske s srbsko državo, je Na-
rodno vijeće v Zagrebu dalo delegatom, ki
so šli v Belgrad, natančna navodila, na
kakšni podlagi da naj se izvrši ujedinjenje.
Ta navodila so se dokumentarčno fiksira-
la in delegacija je z njimi odšla v Bel-
grad. Tu pa je vodja jugoslovanske demo-
kratske stranke, Pribičević, na vse kriplje
delal na to, da se ta navodila, ki obse-
gajo zahtevo po avtonomiji, po-
ložijo ad acta, da se srbske stranke o njih
ne informirajo in da se z vlado kraljevine
Srbije sklene dogovor mimo o teh navodil
na strogo centralistični podlagi! To naka-
no je preprečila edinole Slovenska ljud-
ska stranka po svojem zastopniku in se je
sklenil sporazum s srbsko vlado, oziroma
s krono, na temelju tistih načel, ki jih je
postavilo Narodno vijeće v Zagrebu, na
načelih avtonomije za tiste jugoslovanske
dežele, ki so se pridružile srbskemu kra-
ljestvu. Te pravice so bile potem slovesno
zajamčene v odgovoru regenta na adresu
delegacije in sicer tako jasno in določno,
da bi o njih ne smel nastati absolutno no-
ben dvom več, dokler se ne sestane kon-
stituenta.

Kljub temu je »demokratska« stranka
še po tem aktu vedno in povsod proti tem
načelom rovarila in uporabljala vsako pri-
liko, da jih s pomočjo vlasti od zgoraj ruši
in krši. Brezštevni so slučaji, kako je ta
stranka samo v Sloveniji, preko svojega
Pribičevića skušala, da pogazi avtonomne
pravice Slovenije, ki jih je slovesno za-
jamčil sam regent Jugoslavije! O tem bo-
mo še podrobno govorili in doprinesli kon-
kretne dokaze ter navedli vse dejanske
slučaje, kako je »demokratska« stranka v
Belgradu intrigirala, da se nam odvzame
kos za kosom avtonomnih pravic naše de-
zele.

Slovenska ljudska stranka je vse te
poizkuse preprečila. »Demokratski« stran-
ki se tudi v bodoče ne bo posrečilo ne od-
krito ne zahrbtno izpodkopati temeljev
naše samouprave. Neobhodni pogoj za to

pa je, da vsi rodoljubni slovenski elementi
28. novembra s to stranko Pribičevićevih
mezdnikov pomedejo!

Državni proračun in njegove izpremembe.

(Piše J. Vesenjaj, član fin. odbora.)

Stojimo pred volitvami v konstituan-
to in človek bi mislil, da bo stalo v ospred-
ju volivne borbe vprašanje, po kakšnem
sistemu in po kakšnih načelih hočemo ure-
diti našo državo. Toda v nepdkritostnosti
svojih ciljev prihajajo naši nasprotniki v
volivno borbo z zavijanjem in heresnico o
proračunu. Ako hočemo imeti v razpravi o
proračunu in ostalem našem delovanju
glavno borbena točka, naj jo imajo! Mi ni-
mamo ničesar prikrivati in se nimamo ni-
česar sramovati. Mirno polagamo račun o
svojem hiševanju našemu ljudstvu in pre-
pričani smo, da se bo s spoznanjem res-
nice naše ljudstvo tem trdnejše, tem od-
ločnejše oklenilo naše stranke ter odklo-
nilo ovinkarje, frazerje in — lažnjivce.

Kakšen delež ima na proračunu in
njegovih izpremembah naša stranka, od-
nosno »Jugoslovanski klub« kot njen do-
sedanji reprezentant v Narodnem pred-
stavnstvu?

Proračun za leto 1920/21 je delo fi-
nančnega ministra Koste Stojanovi-
ća, ki je in ostane zastopnik in zaupnik
demokratov — tudi naših slovenskih —
dokler ga ti držijo na odgovornem mestu
ali mu ne odpovedo zaupanja. To se pa do
sedaj ni zgodilo. Na sestavo proračuna,
posebej na globoke izpremembe finančne-
ga zakona, ki tako ostro reže slovenskemu
ljudstvu v meso, ni naša stranka niti di-
rektno, niti indirektno vplivala, saj je iz
zadnjih dveh let dovolj znano, da naša
državna administrativna centrala, posebej
še Stojanović, v samoljubni veri v svojo
lastno učenjaško in strokovno nezmotli-
vost nikdar ne vpraša za nasvet, temveč
dela raje skoke na desno in levo kakor
kozel v zelniku. Tako je razumljivo, da je
vpostavil finančni minister svoj finan-
cijski zakon naravnost nezasižena bremena
ne le za Slovenijo, temveč tudi za velik del
drugih krajev naše države in je posebej v
Sloveniji temolito prekosil že več kot do-
volj fiskalnega svojega ljubljanskega de-
legata.

Finančnemu ministru kot profesorju
matematike je bil cilj in vsek finančne
modrosti, da napravi iz izdatkov in do-
hodkov enačbo: ravnovesje; ali prav

malo ga je brigalo, so li njegovi matema-
tični diktati narodnogospodarsko uteme-
ljeni. Črtal in brisal je na eni strani, me-
hanično multipliral na drugi strani, pa
dobil oni famozni rezultat, ki nam ga je
predložil kot proračun, in še to cele tedne
pozneje, nego je bila njegova dolžnost.

Iz mehaničnega številčnega pojmo-
vanja našega državnega proračuna je izšlo
n. pr. na ministrov ukaz »očetvorjenje di-
rektnih davkov in 100odstotno povišanje
postotnih pristojbin. Dobro mi je znano,
da tega ljubljanski delegat kljub svoji ve-
liki fiskalnosti ni upal predlagati. Iz inici-
jative demokratičnega finančnega ministra
izvirajo tudi neznosna bremena iz troša-
rine, ki odgovarjajo nesocialnemu, liberal-
nemu načinu obdavčevanja. In oče je bil
svojega sina tako vesel, da je ženjalno re-
šitev budgetnega ravnovesja v francoskem
jeziku raztrobil prej po svetu, kakor so jo
čitali v slovensčini ubogi davkoplačevalci,
nad katerimi je delal svoje krvave ekspe-
rimente.

Stojanovićev proračun ne kaže prav
nič tistega smotrenega dela, tiste večje
roke, ki je potrebna, da se mlada država
izkoplje iz finansijskih težkoč kolikor mož-
goče brez velikih pretresljev in brez ve-
likih bolečin. Ako primerjamo njegovo de-
lo z delom italijanskih finančnikov v prejš-
njih desetletjih, ali pa še posebej z delom
grofa Witteja v bivši Rusiji, ali tudi s fi-
nančnimi operati Bilinskega ali Koritow-
skega v bivši Avstriji, tedaj vidimo ogro-
mno razliko med njimi in Stojanovićem. Tam
upoštevanje narodnogospodarskih razmer
in skrb za njihovo zboljšanje, pri Stojan-
oviću pa nebrzdan eksperiment, ki bo vedel
v revščino in pogubo. Na vse pripombe, na
vse ugovore pa je imel gospod demokra-
tski minister Stojanović samo odgovor:
»Videl sem jaz vaše kraje, videl obdelano
zemljo, videl zgradbe in palače; še več
davkov prenese vaša zemlja, kakor sem
vam jih namenil.«

Naši zavezniki Čehi so tudi v hudih
finančnih stiskah in drugih gospodarskih
neprilikah, a pri njih se dela drugače!

Kakršen je bil začetek proračuna,
takšno je bilo nadaljevanje: finančni mi-
nister je prišel z drzno ali naivno zahtevo,
da finansijski odbor njegov proračun lahko
presodi in odobri v par sejah. Dal nam je
povrh najprej samo prvi del, to je finan-
cijski zakon in šele pozneje ne budget,
temveč le glave budgeta. O kakšnem za-
ključnem računu ali pregledu iz pretekle
dobe pa ni bilo niti vrstice!

Za presojevanje in primerjanje elabo-
rata mora imeti poslanec vsaj možnost, da

LISTEK.

Henrj Lavedan (član franc. akad.):

To je odvisno od lege.

Iz francosčine prevel P. V. B.

Paul, Guy, Robert, Pascal, v starosti od
dvajset do trideset let. Pri Pascalu, malo
po polnoči.

Paul. V zvoniku bije polnoč. (Pascalu.)
Dragi tovariš, zapustimo te, da greš spat.
Guy. Da, odšli bomo.
Pascal. Saj se vam nikamor ne muji.
Jaz nisem zaspan.
Paul. Toda mi smo zaspani, mi, drago
dete.

Guy. Jaz se že komaj držim pokonci.
Robert. Jaz tudi.
Pascal. Otroci si želijo posteljice?
Paul. Seveda.
Pascal. Če je tako, potem lahko noč.
Paul. Kaj boš pa ti napravil, ko bomo
odšli?

Pascal. Vraga, spat bom šel ravno-
tako. Potem pa ne bom zatislil očesa naj-
manj cele tri ure, predno ta nesrečni spa-
nec . . . Da, to so prava zabava, moje noči
v zadnjem času.

Guy. Ti revež ti!
Pascal. Včasih pa, ko že ne morem več
držati, vstanem, mesto da bi se dolgo-
časil, prižgem luč in čitam.
Robert. Kaj?

Pascal. Plutarha.
Guy. Ali je iz kluba?
Paul (Guy-u). Ne. Ti ne veš. Plutarh
je klasik, Grk . . .

Guy. O, oprosti!
Pascal. Od njega se vsaj kaj naučim.
Paul. In te to takoj uspava?
Pascal. Ne, to me zanima in me drži
rokoni.

Paul. Kako? Plutarh in vse to staro
železje, to te zanima? O, ti revna duša,
ali si prismojen?

Robert. Pusti to! Ti ne spiš, ker ne
veš, kako je treba to napraviti.
Pascal. Ti imaš kako sredstvo?

Robert. Brezdvomno.
Pascal. O, povej mi ga. Plačam ti ga
z zlatom.

Robert. Vse je odvisno od lege.
Pascal. Od lege?

Robert. Kajpada! Kako me pa gledaš?
Kaj me ne razumeš?
Pascal. Prokleto, jaz ne gledam na le-
go, če sem v svoji postelji. Ležim vodo-
ravno stegnjen in mislim, da ni drugega
načina za spanje.

Robert. Oprosti, to se pa zelo motiš.
Pascal. In kako hočeš, da naj ležim?

Obešen za noge na svetiljko in z glavo
navzdol.

Robert. Poslušaj me raje, kot da go-
voriš oslarije.
Guy. Da, poslušaj ga.

Robert. Brezdvomno si stegnjen. To-
da kako? Na kak način spiš?
Pascal. Nimam nobenega načina,

Robert. Saj vendar dobro veš, kako
se vležeš! Kakšna lega ti bolj ugaja?

Pascal. Nobena. Da ti še enkrat po-
vem.

Robert. Zato pa ne spiš. Vse je od-
visno od lege.

Pascal. In kakšno naj zavzamem po
tvojem.

Guy. Jaz ležim na desni strani.
Robert. Tebe vendar nisem vprašal.

Paul. Jaz pa na levi.
Robert. Počakajta vendar trenutek.

Sedaj se bavim z njim. Grem staviti, Pa-
scal, da gotovo ležiš na hrbtu. Kakor kak
neumnež!

Pascal. Da, po navadi, zares.
Robert. To je strašno.

Guy. Bajе daje to vesele sanje.
Pascal. Prav pogosto, zares.

Robert. In to je še bolj strašno.
Pascal. Enkrat za vselej, prosim te

lepo, povej mi vendar, kako se mora ležati.
Robert. Na tri četrti.

Pascal. Kaj razumeš pod tri četrti?
Robert. Beseda ti pove. Ne čisto na
hrbtu in ne čisto na strani.

položiti na sledeči način: Eno s komolcem
pod vzglavjem, drugo pa upognjeno pod
podbradkom in z njo držiš odejo. Tako
boš spal kot malo dete.

Pascal. Dobro. S tem sem zadovoljen.
Robert. Kdaj poskusis?

Pascal. Takoj danes zvečer.
Robert. Videl boš, kako boš zadovo-
ljen in hvaležen mi boš.

Guy (Robertu). Dobro, a tace? Če
čas nam nisi ničesar povedal o tacah.

Pascal. Kakšne tace?
Guy. No, noge!

Robert. O tem bi imel marsikaj pri-
pomniti. Toda prepozno je že, jaz sem tru-
den. To bo za drugič.

Paul. Toda, mi te lepo prosimo.
Guy. Ne bodi vendar tak!

Paul. Ne zapusti nas vendar samo s
polovico lege. Govori! Torej noge?

Robert. Jaz jih stegnem.
Guy. Jaz tudi.

Paul. Jaz tudi.
Robert. Stopala dam pa tja, kjer je
hladno, na rob odeje.

Paul. Jaz tudi.
Guy. Jaz tudi.

Pascal. Jaz pa ne.
Robert. Seveda, ti! Ti vse drugače de-
laš kot celi svet.

Guy. Potem se pač ne čudimo, če sla-
bo spiš.

Paul. Kako pa položiš ti svoje noge?

Pascal. Eno tesno poleg druge v sre-
do postelje.

Robert. To je naravnost idiotsko!

se stvarno orijentira. Na razpolago mu mora biti vsaj skromna strokovna literatura, ali vsaj tisti zakoni, katere finančna oblast izpreminja ali razširja. Vsega tega ni bilo. V naši državi imamo šest, odnosno pet sistemov direktnih in indirektnih davkov, v proračunu se je razširila veljavnost poedinih zakonov na vse pokrajine, toda niti zakonov, niti izvršilnih naredb, niti osnov za izpremembo nam ni predložil finančni minister! Vsak član finančnega odbora se je zamogel opirati le na svojo vest, na svoje znanje in na morebitne svoje privatne knjige. Niti odbor niti ministri niso dobili podrobnega vpogleda v čarovniško fiskalno kuhinjo gospoda finančnega ministra. In vse naše tozadevne zahteve so bile zastojne: »nimamo«, »ne moremo dati«, ali pa: »čakajte, da napravimo«, to so bili stereotipni odgovori. Pod takšnimi razmerami je sklepal finančni odbor in tudi ministrski svet.

In kako je došlo do izpremembe tega proračuna? Kdo jih je izsilil? Kako so se izsilile? Katere so bistvene izpremembe?

Nasproti označenemu finančnemu zakonu, odnosno proračunu smo zavzeli jasno in glasno odklonilno stališče ter precizirali naše zahteve prvi med slovenskimi in jugoslovanskimi strankami na shodu »Jugoslov. kinetske zveze« v Mariboru. Le dr. Puc je za svojo osebo tudi zavzemal odklonilno stališče v »Slov. Narodu«, toda prave resonance v svojem lastnem klubu ni imel in prav drastično se je sam izrazil o razmerah v klubu, ko je v razpravljalnici sobi fin. ministrstva rekel: »V našem klubu je stvar zelo čudna. Odločuje par oseb kakor klika. Povejte mi en formalen sklep, ki ga je klub tekom svojega obstanka v razpravah napravil!« Tudi pozneje so si bili demokratje v laseh v finančnem odboru in najvstrajnejši protivnik naš je bil povsod demokrat Popovič, medtem ko se je Marković kot predsednik držal nevtralnega. To vse se je godilo v javnih sejah, zato ta dejstva mirno povdarim in podčrtam.

Da dosežem po klubovem naročilu, kolikor je mogoče, sem stopil v najože zveze z zastopnikoma »Nar. kluba« dr. Lorkovičem in dr. Petričičem ter z radikalcem Mito Kličinom. Dogovorili smo se čisto in si delili vloge za izpreminjalne predloge. Zastopniki parlamentarne zadnice smo delali vzajemno in sporazumno. Mi smo tudi podali skupne izjave, kjer smo označili krivca, dr. Brezigarja, da je k temu molčal kot riba; dr. Puc se nam je z izjavo naknadno pridružil in zato imel zopet rekonger s Popovičem, ki mu je grozil s posledicami v klubu. Jasno je torej, da so bili demokratje za absolutistično uveljavljanje neizpremenjenega Stojanovičevega proračuna. Našemu naziranju o proračunu in njegovih izpremembah se je pridružil še dr. Roščić.

Ne smemo tudi prezreti, kako je minister Stojanović izbeževal prav sistematično vsem razpravam in mu je dajal deloma aktivno, deloma pasivno celi demokratski klub v tem protiparlamentarnem zadržanju najgršo potuho.

Med drugim je odpoval v Bosno in Črno goro. Pred odhodom je imel znani nastop z dr. Lorkovičem in menoj. In na moje izrecno vprašanje: imajo li direktorji in načelniki ter njegovi namestniki dr. Drašković pravico podati v razpravi obvezne izjave k izpremembam, je to jasno in odločno potrdil, potem pa svojo besedo snedel, ko se je šlo za kompromisno določeni ekstenčni minimum 7200 K. Demokratski klub mu je tudi tukaj dal potuho in je »sankcioniral« Stojanovičeve predloge ter desavuiral dr. Brezigarja in Puca. Tukaj

bi imel priliko Brezigar pokazati svojo moč in izvajati skrajne posledice, če mu je bilo res toliko do izpremembi! Tega ni storil, zato je sokrivce dr. Stojanoviča.

V demokratskem klubu so trije zastopniki, med njimi v prvi vrsti minister Drašković, cenzurirali sklepe finančnega odbora in določili, kaj naj Stojanović sprejme in kaj odkloni. Zopet se demokratje ravnali popolnoma protiparlamentarno in proti ljudskim koristim. Kaj tudi zamorete pričakovati od zagriženih bankokratov?! V tem klubu so ovrgli bistvene izpremenjene točke finančnega odbora, in to je glavna »zasluga« demokratov na proračunu. Gotovo jim ljudstvo za to ne bo hvaležno! Ako bi šli z nami in bi skupno z nami iskali novih virov in novega kritja, bi se ljudstvo obvarovalo raznih neprimerljivih veksacij in bremen. To so čisto vedoma opustili ter pustili svojemu ministru svobodne roke. Tudi to se ne sme pozabiti!

Proti temu od demokratov, moram sklepati: inkluзивe naših slovenskih, ki niso podali nobene izjave in nobenega protesta, smo pri zadnji seji nastopili in je z vso odločnostjo nastopil v smislu klubovega sklepa dr. Korošec v ministrskem svetu ter tamkaj izsilil zopetno razpravljanje ter izpremembe, katere je sporočil »Slovenec« slovenski javnosti.

Še enkrat pa tukaj povdarim, da v obrambo naših davkoplačevalcev in za izpremembo proračuna v smislu ljudskih zahtev načelnik slovenske demokratske stranke, minister dr. Kukovec, ni znil niti ene besedice in ni niti enkrat odprl svojih ust. Vem to prav dobro iz radikalnih vrst in prav močno dvomim, da bi dr. Korošec dal dr. Kukovcu pravico do kakšnega demantija njegovih trditev, ker bo resničnost in verodostojnost mojega vira le zamogel potrditi, ne pa korigirati.

Ponavljam kratko: demokratski finančni minister je sestavljal sedanjí krivični finančni zakon in proračun. Ta minister je kratkim potom matematično početvoril direktne davke, in to proti mišljenju ljubljanskega delegata samega, ki je uvidel, da je fiskalni lok že prenapet. Demokratski minister s potuho svojega kluba se je hotel izmuzniti razpravi finančnega odbora in se je izmuznil razpravi v parlamentu. Demokratski klub je važne, bistvene izpremembe finančnega odbora zopet črtal. Demokratski finančni minister ni storil prav ničesar za uresničenje mojega soglasno sprejetega predloga, v katerem sem zahteval posebno komisijo strokovnjakov in zaslišanje interesentov, da se direktni davki v celi državi izjednačijo. Ta minister dopusti največje neskladnosti in neenakosti pri direktnih davkih.

Mi smo storili v parlamentu, v finančnem odseku, pri ministrskem predsedniku, v javnosti in z intervencijami svojo dolžnost in zasluga našega kluba in našega ministra dr. Korošca je, da smo vsaj nekatere izpremembe izsilili. Kdor tega ne verjame, naj vzame kot podlago svojim študijam o proračunu in njegovi dosednji zgodovini v roke: a) originalni proračun, b) originalne predloge finančnega odbora, c) originalno redakcijo Stojanovičovo, ki ima odobrenje demokratskega kluba, in d) pismene izpremembe, katere je na podlagi dr. Korošceve akcije v ministrskem svetu moral dati Stojanović. Kdor tega in še marsičesar drugega ne pozna, nima pravice soditi o proračunu in še manj odrekati našemu klubu in našemu vodju dr. Korošču zasluga za izpremembe.

Obžalujem le, da ni našel za našo dobro, pravično in pošteno stvar dr. Korošec več zaslombe in razumevanja v minist-

skem svetu in da imajo nasprotniki, naj bodo demokratje in nesamostojni njihovi »samostojneži«, korajžo dvomljive vrednosti: zagovarjati neresnico.

Spoznanje prihaja.

Celovec, 2. novembra. Prvotno navdušenje v Celovcu in po plebiscitnem ozemlju se je v treh tednih temeljito poglobilo. Belega kruha ni več, prednost ima že koruza. V obče se lahko reče, da spoznanje prihaja, četudi pozno, a še vedno ne prepozno. — Ker se v bližnjem plebiscitnem ozemlju bližajo vo-

Volivni boj za konstituantno.

v 60 volivni shodov SLS se je vršilo v nedeljo po celi deželi. Vsi shodi so sijajno uspeli. Dokazali so, kako se slovensko ljudstvo z neomajno zvestobo oklepa svoje stranke. Razun enega so vsi shodi potekali mirno. Med slovenskim ljudstvom ima slejkoprej tal samo Slovenska Ljudska Stranka!

v »Jutro« agitira proti demokratski stranki. Nedeljsko »Jutro« je prineslo članek pod naslovom »K našemu programu«. V njem povdarja misli, ki je vredno, da si jih vsakdo dobro zapomni: »Slovinci tvorimo v Jugoslaviji gospodarsko enoto, ki se bistveno razlikuje od vseh drugih gospodarskih enot ostale Jugoslavije. Gospodarski predpogoji Vojvodine se n. pr. bistveno razlikujejo od naših. Glasom žetvenih poročil bo Vojvodina izvozila v inozemstvo in v ostale pokrajine Jugoslavije približno 200.000 vagonov žita (pšenice, koruze, ječmena itd.) Vojvodina si torej želi čim bolj visoke cene žita. Ali vidi tudi Slovenija svojo rešitev v tem, da bo plačala za kruh, meso, mast itd. čim višje cene? Slovenija (s Prekmurjem) producira v normalnih letih 19.000 vagonov žita, porabi pa 26.000 vagonov žita, torej mora kupovati izven Slovenije povprečno 7000 vagonov žita. Ako je žito povprečno po 4 K kg, plača Slovenija za svoj primanjkljaj 280 milijonov kron, ako je pa po 6 kron, plača 420 milijonov kron na leto. Ni dvoma torej, da mora Slovenija kot taka zastopati stališče, da bodo cene žita čim manjše. Mi imamo v najboljšem slučaju 10 odstotkov slovenskega prebivalstva, ki prodaja žito, ostalih 90 odstotkov pa imajo deloma sami svoj pridelek, večji del pa morajo kupovati. 40 odstotkov vsega prebivalstva pa sploh ne pridela nič žita. Pri takih razmerah ne morejo naši poslanci zastopati v Belgradu agrarnega programa, kakor ga zastopajo vojvodinski magnati. Tak program bi bil gospodarska smrt za našo deželo.« Tako »Jutro«. Kaj sledi iz tega? Iz tega sledi: da so interesi Slovenije popolnoma in v vsakem oziru različni od interesov drugih dežel Jugoslavije, morajo ti posebni interesi dobiti svoj izraz v posebnem avtonomnem slovenskem pokrajinskem zboru z zakonodajno oblastjo. Iz tega sledi, da je centralizem demokratske stranke gospodarska smrt za našo deželo. Iz tega sledi, da mora biti centralistična demokratska stranka v interesu slovenskega ljudstva pri volitvah do tal poražena. V tej točki se z »Jutrom« popolnoma strinjamo.

v »Na sigurnih mestih«. Demokrati so se vrgli na obrtnike. V »Jutru« pripoveduje, kako se je njihova stranka vedno potegovala za obrtnike. Obetajo jim vse mogoče in minister dr. Kukovec je obrtnikom obljubil celo odpravo osemurnega delavnika, česar pa po 28. novembru ne bo več imel prilike izvršiti. V Celju so demokrati sestavili nekaj obrtniški program, o katerem pravijo, da je program JDS. »Da se bo ta program izvršil,« piše »Jutro«, »bo skrb obrtnikov-poslancev: v kandidatskih listah JDS so na sigurnih mestih preizkušeni zaupniki obrtnikov.« Koliko pa imajo demokrati »sigurnih mest«? Na najbolj sigurni mesti sta se postavila demokratska voditelja dr. Žerjav na Kranjskem in dr. Kukovec na Štajerskem, ki nista imela niti toliko poguma, da bi kandidirala na prvem mestu kvalificiranih kandidatov. In še o teh pravijo demokrati sami, da ju bodo dobili le z najsilnejšo agitacijo in če bodo imeli srečo. Kaj bo pa potem ostalo za obrtnike? Vsi pametni obrtniki se tega zavedajo in zato demokratske vabe ne bodo imele uspeha.

v Izkoriščevalci narodne nesreče med seboj. Vsej naši javnosti doni še v ušesih nečuten hrup, ki so ga dvignili demokrati radi koroške nesreče. Njih koroška bolečina ni mogla najti utehe, obup je pretresal njihove — časopise. Do smrti potrpi so razbijali pred deželno vladno, s krvavečimi ranami v srcu so kričali: Dol z Brejcem!, ki se je trudil za Koroško več kakor vse njihove organizacije, vsi časopisi, voditelji in njihovi »politiki« skupaj. Mi smo izrazili misel, da je to početje umetno, hlinjeno, neresno. Ugotovili smo, da inia slovenska javnost posla z neresnimi izkoriščevalci narodnih katastrof v najnižje agitacijske namene za svojo diskreditirano stranko. Najočitnejši dokaz o demokratskem navdušenju za Koroško in o popolni resničnosti naših trditev nam nudi »Jutro« s svojim nedeljskim poročilom o

litve, je treba z naše strani že danes kaj storiti, da dobi dozdevila manjšina primerno zastopstvo.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 1. nov. (ZNU) Predsednik narodne skupščine dr. Vukčević, ki je bival nekaj dni v Požarevcu, se je vrnil danes v Belgrad. Vlada se mora takoj sporazumeti s predsednikom narodne skupščine, ker se mora sklicati seja začasnega narodnega predstavništva.

»predavanju« o Koroški, ki se glasi: »Neverjetno, a resnično. Toliko hrupa in krika je bilo zaradi Koroške — sinoči pa je »Slovenski Savez« priredil predavanje o tem, kaj je zakrivilo naš poraz na Koroškem — in treba je bilo čakati še četrte ure po osmih, da je bilo vsaj nekaj klopi zasedenih, vmes je bilo nekaj preprostih Korošcev, ki so zdaj v Ljubljani. To je sramota. Mislimo, da bo dvorana polna, a ni bilo vsega niti sto ljudi.« Ta stranka kričaveč, ki se navdušuje za Koroško le toliko, v kolikor more biti po »klerikalcih«, ki je pa v resnici za brezmejno potrpežljivost koroškega ljudstva popolnoma brezbržna, naj pač ne računa na to, da bi ji slovensko ljudstvo preskrbelo mandate v Belgadu!

v V zadevi Aidinyan prosim »Slov. Narod« prav vljudno, da blagovoli jasno in določno povedati, kaj se »govori in šušlja« ter k d o dela. Ugotavljam pa še sedaj, da g. Aidinyana ne poznam — razven po imenu — ker nisem imel nikdar nikakega stika z njim, niti mi ni znano, da je bil ob kakem določenem času v Ljubljani. Sicer pa sem že v »Slovenca« z dne 23. julija pojasnil, da poverjenstvo za socialno skrb ni moglo v tej zadevi pripomoči g. dr. B. do njegove pravice, kar po obstoječih naredbah ni bilo za to kompetentno. Stvar je spadala pred sodišče, ki je v njej tudi končno odločilo. Tudi »Poslano« Aidinyanovega zastopnika, ki so ga tiste dni (okrog 23. jul. 1920) prinesli menda vsi ljubljanski dnevniki, dokazuje jasno, da se ni imel za svoj trenutni uspeh v tej zadevi niti najmanj meni zahvaliti. Vse to — menim — bi moralo, dokler nihče ne ovrže z dokazi njegovih trditev, zadoščati tudi »Slovenskemu Narodu«, ako mu je kaj na tem, da se vrši naš politični boj v poštenih mejah.

Dr. A. Gosar.

v Zloraba ideje o narodnem edinstvu. Belgrajska »Republika« očita demokratu da so iz strankarskih interesov posili vrgli v volivni boj geslo o narodnem in državnem edinstvu, ki je bila doslej nesporna točka za vse stranke in bi morala tudi poslej ostati izven strankarsko-političnih borb. S tem so demokrati storili državi, ki jim je vedno na jeziku, slabo uslugo. »Republika« piše: »Zmedena in kratkovidna demokratska stranka bo imela pred zgodovino ta neodpustni greh, da je edinstvo istovetila s svojo politiko nazadnjaškega monarhističnega centralizma in da sedaj na ljubo svojim strankarskim interesom poizkuša napraviti iz edinstva neko vrsto svoje volivne parole. Ako je neumnost in kratkovidnost kdaj bila zločin, je to tukaj. — Samo zločinsko zaslepljeni in kratkovidni partizani morejo edinstvo zavlačevati v strankarsko in volivno borbo. Pravi prvoborniki edinstva morajo to točko postaviti visoko izven diskuzije in borbo speljati na pravilna tla — na vprašanje o ustroju države. Dvanajsta ura je, da postane to vsem jasno.«

Kaj je vse »Jugoslovanska Demokratska Stranka« naredila za »Jugoslavijo«? 1. Valutno reformo 1 : 4, dr. Kukovec pa je celo zahteval 1 : 10, in je s tem konfisciral dve tretjini našega premoženja. — 2. Naložila po svojem finančnem ministru strahoviti proračun, kateri bo uničil naše gospodarstvo. 3. Odpravila deželno avtonomijo Slovenije, tako da nam zdaj absolutno komandirajo Pribeževići, Druškoviči in Stojanoviči.

v Centralizem v narodno-gospodarski luči. Poznavalec državnega prava nam piše: »Vredno je, zabeležiti besede znamenitega nacionalnega ekonoma Roscherja o centralizmu: Denarna oligarhija (t. j. vladanje malo oseb) tira enoličnost in centralizacijo države na višek; namesto ljudi veljajo samo kapitalisti; vse življenje naj bi bilo odvisno od države, zato da bi je njeni gospodarji, veliki denarniki, mogli popolnoma obvladati.« Pretiravanje centralizma ima tedaj socialno in narodnogospodarsko ozadje. Zato pa: več volje do samouprave, — katera je na Angleskem — vir pravic parlamenta, — do odgovornosti in do — produktivnega dela!

Guy. Še ena lega je, ki je pozimi prav prijetna, kadar je mrz: to so skrčene noge.

Paul. Še ena druga je, ki jo imam prav rad: to je na trebuhu.

Robert. O, zelo nevarno, dragi prijatelj!

Paul. Zakaj?

Robert. Ne vem. Toda zelo nevarno! Radi dihanja — pljuča... Ti še niti ne veš, kaj se lahko zgodi. Zbudiš se lahko zaduš.

Paul. Še kaj!

Pascal. Torej ni nobenega predpisa. Treba se je vleči kakor komu ugaia, kakor se mu zdi bolje.

Robert. Ti zamenjavaš. To, kar se ti zdi bolje, ne ugaia vedno.

Pascal. Dovolj!

Robert. Ne, nel To je jako važno, vse kar se tiče postelje. Le veruj mi. Ničesar se ne sme prepustiti slučaju. In jaz ne govorim samo o legah. Pride še način, kako se je treba odeti poleti in pozimi; vprašanje blazin in vzglavja, visoke ali nizke odeje, njenega roba... vse to je treba prerešati, natanko premisliti. Kar razumeti ne morem, da še nikomur ni prišlo na misel spisati kako knjižico o tem. Bilo bi ogromno stvari za naštet.

Pascal. Spiš jo.

Robert. Nimam časa. In ljudje so bežati, misliti bi, da hočem postati slavn pisatelj in smejali bi se mi.

Guy. Škoda. Morda bi postal res znamenit.

Robert. Tega ne maram. Toda pozno je. (Pascalu.) Lahko noč, dragi moj. Danes zvečer pa kar poskusi z mojo metodo.

Guy. Skušaj zaspati s skrčenimi nogami, kakor jaz.

Paul. Ne, raje na trebuhu. Četudi se o tem marsikaj slabega govori, je vendar imenitno.

Pascal. Vse tri načine bom poskušal. Robert (Pascalu). In če se ti slučajno središ, ki sem ti ga povedal, dobro obnese in spiš bolje — potem ti bom dal pozneje drugo, da boš imel približno tako sanje, kakor boš sam hotel.

Pascal. Ne, zares?

Robert. Toda pred vsem ljubiš sanje?

Pascal. Da, če so prijetne, sicer...

Guy. Sicer se imenujejo mora.

Robert. To se razume, da ti govorim o prijetnih.

Pascal. Torej je res možnost, da si jih sam naredim?

Robert. Gotovo.

Pascal. O, to skrivnost mi pa moraš razodeti, kaj ne da?

Paul. Nam tudi?

Robert. Da, dragi, če boste pridni in stalo vas tudi ne bo dosti.

Guy. Proklete lege!

Robert. Danes zvečer ne. To je odvisno od lege.

Pavl. O, lega!

Guy. Proklete lege!

Robert. Važno so pri vsaki stvari. Torej lahko noč!

Prekmurje.

p Volivni boj v Prekmurju se je že začel in sicer s srditostjo, kakor se najbrž v naši pokrajini še ni vršil. Vsak dan se pojavljajo na obzorju nove stranke, ter bo najbrž kar polovico samo prekmurskih strank. Vse te stranke so pa le priveski liberalne in slične sorodne stranke, a njih voditelji ne upajo povedati pravega imena, zato se skrivajo pod krinko raznih prekmurskih imen. Kot glavni cilj pa imajo nedvomno vsi v zastavi napisano: »Boj prekmurski kmetijski zvezi«, ki je edina dosedaj delala za prekmursko ljudstvo, dočim so razne nove nastale stranke še spavale v raznih fiktivskih in notarskih aktih. Oče Žerjav so dali ukaz, da se otvori ožen z najtežjimi topovi in to bombardiranje je bilo poverjeno »Prekmurskemu Lažiglasniku«, katerega je spremljal in ga spremlja iz Mejimurja sem »Lajžbuznal« demokratskega »narodnega zastopnika, dr. Novaka, prijatelja Žerjavovega. Ta kanonada, ki pa ja zadnji čas že tako grda, da se celo njih lastni pristavi začenja gabiti, velja listu »Novinam«, zaslužnemu župniku Kleklu in dolnjelendavskemu županu Severju, ter tudi drugim našim zaslužnim možem. Čujmo, kaj sodi o teh nepoštenih napadih v Varaždinu izhajajoči list »Slobodni Gradjanin«, kateri pa je gotovo vse drugo prej, kakor »klerikalno glasilo«. V štev. 58 z dne 23. oktobra 1920 piše med drugim: »Najljubši predmet napadanja dr. Novaka so duhovniki. Premalo so mu oni iz Mejimurja, sedaj je nameril svojo pušico v Prekmurje. Vam je li župnik Josip Klekl poznani? Pred 20 leti zapustil je župnijo, ter se nastanil v Črenovcih v priprosti kmetijski hišici. Tukaj dela za svoj narod. Urejuje prekmurske »Novine«, koledarje, molitvenike in brošure. Neizmerno je njegovo delo. Lahko se trdi, on je preroditelj, da, on je oče prekmurskih Slovencev. On je vzdrževal narodno zavest. On je pripravil prekmurske Slovence za osvoboditev izpod madžarskega jarma. Vprašamo dr. Novaka, kdo izmed naroda je poznal njega pred osvoboditvijo Mejimurja? Poznan je bil v pisarnah madžarskih advokatov in nikjer drugje. Danes pa si usoja dr. Novak napadati župnika Klekla. (Sledijo silno hude obtožbe proti dr. Novaku, glede katerih naj se ta gospod zmeni s »Slobodnim Gradjaninom«). Dr. Novak, pokažite nam dela slična onim župnika Klekla, dela, ne da za vas, vašo žlahto in »demokrate«. — dela za narod in mi vas hočemo slaviti in se pred vami odkrivati; drugače pa ste vi za nas ono, kar v istini tudi ste: mutasti narodni poslanik. Toliko v odgovor na napad dr. Novaka proti narodnemu župniku, vodji prekmurskih Slovencev Josipu Kleklu. Mislimo, da k temu članku, katerega smo dobesedno predstavili, ni treba nobenega komentarija. »Jutro«, »Domovina«, »Prekmurski Glasnik« in slični fini listi si ga smejo za klobuk vtakniti.

p Tri lepo uspele ljudske shode je imel pretečen nedeljo dolnjelendavski župan Božidar Sever v gornjem delu Prekmurja med evangeličanskimi Prekmurci. Njegova izvajanja so povsod z velikim navdušenjem poslušali.

p Agitacija iz Madžarske se zmiraj v Prekmurju, kjer je polje vsled strankarske razkosanosti zadnjega časa, za isto kakor nalašč, bega nevedno in omahljive ljudi. Šlišmo četo, da se bo po ukaz iz Madžarske od strani Madžarov napravila posebna volilna akcija, podpirana z madžarskim denarjem. Svoje središče ima v Murski Soboti. Opozarjamo okrajno glavarstvo za Prekmurje, da obrne vso pozornost tej struji, ter da raznimi Mikolom, Cifrakom in sličnim tičem bolj zapira vhod v našo lepo krajino.

p V Dolnji Lendavi se je začel tiskati nov list, »Glas Pučke Stranke«. Izdaja ga narodni poslanik dr. Velimir Deželic iz Varažдина. List je namenjen v prvi vrsti za Mejimurje in varaždinsko županijo, kjer ima ta nova pučka stranka, delo blagopokojnega dr. Rogulje in našega dr. Korošca, zelo mnogo pristašev.

Orlovski vestnik.

— Umrl je nenadne smrti vsled zastrupljenja krvi brat Anton Moric, član jeseniškega odseka. Z njim je legel v grob eden najmarljivejših in najuglednejših članov orlovске organizacije na Jesenicah. Stal je od vsega početka v prvih vrstah Orla, kateremu je veliko pripomogel do ugleda in napredka. Brat Anton se je udeležil tudi jansarskih bojev (l. 1919) na Koroškem, kjer se ni strašil nobenih žrtv, da je s svojimi sobratmi ubranil Jesenice pred nemškim vpadom. Vrlemu Orlu in iskrenemu boritelju za domovino, ohrani orlovsko organizacija časten spomin. Tež-

ko prizadeti rodbini in jeseniškemu Orlu iskreno sožalje. — O. Z.

Demokratsko sovražstvo proti Orlom. Pod naslovom »Orli in Sokoli« je priobčil Cievaričev dem. »Beogradski Dnevnik« krvav članek proti Orlom, iz katerega odseva nevednost in slepa mržnja proti katoličanstvu. Kot zgled svobodnjaškega fanatizma, proti kateremu moramo biti na straži, navajamo iz članičja konec, ki se glasi: »Orli gledajo v Rim in pričakujejo vse iz Rima, Sokoli gledajo svojo deželo. Ljubijo svojo deželo, sovražijo Rim. Orli so fanatiki, vera jim je vse. Sokoli so demokrati, nasproti veri indiferentni. Orli so mračni, praznoverni, srednjeveški. Sokoli »svobodomišelní, visoki, naprednega mišljenja. Orli niso nacionalisti. Sokolom je to prvo, oni so rodoljubi in patrioti. Orli sprejemajo v svoje vrste samo klerikalce, Sokoli vse, tudi delavce in uradnike, bogatino in reveža. Orli teže za separatizmom, Sokoli za narodnim edinstvom. Orli mračé, vlepajo duha, Sokoli ga vedre, krepe in povzdigajo kakor tudi telo. Orli so črni, to je nekaj tujega, hladnega, odvratnega za ves naš troimeni narod, a Sokol je naroden, napreden, simbol srčnosti in svobode. In zato obstoja poleg drugih zmajev, ki so napadli našo mlado deželo, ki jo hočejo zrušiti in razcepiti, tudi ta orlovski zmaj. To so očitni narodni sovražniki, očitne ovire našemu moralnemu zedinjenju; treba jih je preganjati odkrito, brez obotavljanja; treba jim je razdirati stara gnezda in novih ne pustiti graditi. Sokol nam zadostuje, ta nam je simpatičen in potreben, a vse druge vrane treba preganjati in daviti.« — To naj si prečita jo tisti, ki trdijo, da se katoličanom v Jugoslaviji ni treba ničesar bati in da nihče v Jugoslaviji ne misli na preganjanje vere. Ako živi v demokratskih krogih tolika mržnja že proti katoliškim prosvetnim mladinskim organizacijam, da kličejo proti njim na davljenje, koliko imajo od njih pričakovati še le cerkvene družbe in ustanove! Kdor noče kulturnega boja, ne bo volil demokratov.

Seja predsedstva in vadičskega zbora Orliške zveze se vrši v sredo, 3. novembra 1920 ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni (III. nadst.) — Predsednica.

Ruski vestnik.

Francija in general Wrangel. Francija je za svojega zastopnika pri vladi generala Wrangla imenovala visokega komisarja de Martela, ki je bil leta 1918/19 v Omsku zastopnik Francije pri generalu Kolčaku. De Martel je izjavil, da bo Francija vlado generala Wrangla podpirala, ker ima jainstvo za to, da Wrangel ustanovi demokratsko vlado, katera bo spoštovala narodne manjšine, izvedla agrarno reformo in se naslanjala na narodno armijo.

Dve struji. Med Rusi v inozemstvu se je vnela debata glede metod, kako stimulirati sovjetsko vlado. Medtem, ko Kerensky (Praga) in Černov menita, da bodo Lenina vrgle šamo ruske kmetijske mase s pomočjo socialnih revolucionarjev, odgovarjajo pristaši Burceva (Pariz), da socialni revolucionarji nimajo nobene opore, da so ruske kmetijske mase vsled vojne popolnoma oslabele, vsled česar more uspešno boriti se zoper sovjetsko Moskvo samo močna in organizirana armada.

Versko gibanje. Čajkovskij se v pariskih listih pritožuje, da na Krimu delujejo monarhistični duhovniki, ki vne-majo ljudstvo za carja kot izbranika božjega. V sovjetski Rusiji da pa deluje demokratska struja po intencijah škofa Andreja Ufimskega, ki je za ločitev Cerkve od države, se ogiblje zanašanja političnih vprašanj v verska in deluje zgolj na oplemenitenju grobeega ljudskega ideala o sreči. — Značilno je, da Čajkovskij med takozvanimi reakcionarnimi duhovniki na Krimu (območje generala Wrangla) navaja najprosvetljenejšega misleca pravoslavne cerkve in apologeta: Sergijeja Bulgakova. Kar se tiče demokratske struje v Rusiji, pravi Čajkovskij, da je dosegla, da boljševiki Cerkve več ne preganjajo in da so se mnogi rdeči gardisti celo vrnili v naročje Cerkve.

Vseh mrtvih dan v Rusiji. Znani statistik profesor Anciferov priobčuje v ruskih listih oficijalno sovjetsko statistiko, glasom katere odpade leta 1919. na 1000 prebivalcev 13 novorojenih in 79 mrtvih, torej 66 na profit smrti. Celo prebivalstvo Rusije se je v letu 1919. zmanjšalo za 66 milijonov. Sibirija tu ni všteta. Zda pa računajmo, da je v svetovni vojni Rusija izgubila 7 milijonov mrtvih in ranjenih, žrtv v državljanske vojne pa še nihče ni štel, pa tudi ne vsi, ki so v zadnjih letih pomrli od epidemij, gladi in — rablja. Mesta kakor Petrograd in Moskva so kakor izumrla.

Nedostatek delavcev. Ker delavci silijo iz mest na kmete, kjer se da bolj znošno živeti, primanjkuje tovarnam vedno bolj delavcev. Komisarjat za promet javlja, da na železnica, ki najbolj nujno rabijo remonta in so sploh v najžalostnejšem stanju, primanjkuje 160.000 kvalificiranih in 800.000 nekvalificiranih delavcev. Sovnar-kom (sovjet narodnih komisarjev) je mobiliziral vse delavce moči od 1886—88 leta. Provincialnim sovetom se je naročilo, da podvzamejo energične korake, da se delavci vrnejo v mesta. »Krasna Gazeta« se pritožuje nad nezavednostjo delavstva.

Vzhodno vprašanje. Oficijalna »Izvestija« poroča, da je Izvršni odbor revolucionarnih organizacij Vzhoda ustanovil pododsek, ki se bo bavil z aktivno propagando in da ima na razpolago velika sredstva. — V Moskvo je dospel novi predstavitelj Kitaja, general Čan-Si-Lin, ki ima vzpostaviti diplomatske in trgovinske odnose z Rusijo.

Protest. Protiboljševiški ruski krogi v inozemstvu protestirajo proti temu, da je ententa priznala Besarabijo Rumuniji. S tem so zavestniki vnovič pogazili načelo narodnosti in samoodločevanja.

Mučenik. Znani anarhistični učenjak stari knez Kropotkin v Rusiji strada in se nahaja v strašnem položaju. On noče pripoznati sovjetske strahovlade in noče od nje niti sprejeti podpore. Zato mu Sovjet noče dati dovoljenja, da se poda v inozemstvo in ga pusti propadati od gladi. Sedaj so se zanj zavzeli mladi švedski socialisti in so sovjetsko vlado pozvali, naj starega bojovníka za novi družabni red pustijo v Švedsko. Zavzeli so se zanj tudi evropski učenjaki, dozdaj zastoni.

Amnestijo je proglasila sovjetska vlada meseca oktobra tega leta, ker je preteklo tri leta od boljševiškega prevrata.

Nemške lokomotive za Rusijo. Iz Berlina poročajo, da so končana v obojestransko zadovoljnost pogajanja nemških tovarn z Rusijo za dobavo lokomotiv za ruske državne železnice. Ena lokomotiva bo stala 2 milijona papirnatih mark. Tovarne morajo zgraditi dva tisoč lokomotiv, tisoč jih pa mora biti tekoni enega leta gotovih. Zastopniki sovjetske vlade so morali doprinesiti dokaz nemškim tovarnam, da razpolagajo čez odgovarjajočo količino zlata. Momentano se vrše pogajanja z nemškimi tovarnimi in zastopniki sovjetske vlade na eni in bankirji na drugi strani o financiranju te naročbe.

Socialna demokracija in žensstvo.

Ob zadnjih volitvah v avstro-ogrsko narodno skupščino so zmago krščanskih socialcev odločile ženske volivke. Socialni demokrati so to dejstvo vzeli na znanje z naslednjimi besedami, ki jih je izgovoril Oton Bauer na shodu 19. t. m.: »Najmanj smo pa mogli kaj drugega pričakovati od ubogih žena, katere tlačí vsa teža revščine še mnogo huje nego može in katerih politična vzgoja je še veliko bolj zanemarjena nego pri moških. Zato žensk ne bomo grdi, ampak jih moramo pridobivati.«

V zmislu teh besed so socialisti že začeli svoje delo za pridobivanje žensstva. Med drugim priobčuje »Arbeiter-Zeitung« dne 25. t. m. uvodnik, v katerem zavzema stališče nasproti ženskemu vprašanju. Tu se oblikuje na besede Laveleyeve, da se z napredkom civilizacije čimdalje bolj rahlajo ženske vezi, da je položaj žene postal drugačen in da pojde socialni razvoj v tem pravcu dalje. Dalje navaja tudi nemškega darodnega gospodarja Roberta Wilbrandta, ki pravi: »Razvoj našega socialnega življenja ne gre v pravcu, da bi dovedel ženo nazaj in jo priklenil na domače ognjišče, marveč politika ženo čimdalje bolj iz ozkega kroga domačnosti, da se v polni meri udeležuje javnega življenja svojega naroda in kulturnih nalog človeštva.«

To je torej stališče socialne demokracije o bistvu ženskega vprašanja: Ne nazaj v družino, ampak čimdalje dlje iz nje. V tem smislu — naglašava »Arbeiter-Ztg.« — je socialistična stranka uravnavala vse svoje ravnanje in prizadevanje na političnem in socialnem poprišču. Zahtevala in dala je ženskam vse politične pravice, odprla vse službe in poklice. Skušala ji je pota v novih razmerah kolikor mogoče uglati in delala na industrializacijo gospodinjstva in podraževanje vzgoje. Po tem potu hoče iti socialna demokracija dalje in je prepričana, da bo s tem in s svojim prosvetnim delom prej ali slej potegnila na svojo stran pretežni del žensstva.

V tej nadi se socialna demokracija nedvomno kruto moti. Predvsem bo žena vsikdar stala v tistem taboru, ki bo nosil na svojem praporu zapisano vero, pa naj bi imela žena pri tem morda tudi žrtvovati kaj svojih materialnih koristi. Žena predobro ve, da je v veri zasidrana vsa njena sreča in dostojanstvo, vsa njena uteha in rešitev, kadar jo svet zapusti in vrže v stran kot nadležno stvar. Toda tudi gmojne dobrine, ki jih obeta ženi socialna demokracija; razbremenitev v gospodinjstvu in pri vzgoji otrok žene ne morejo rabiti,

Saj gre ta razbremenitev na račun družinskega življenja, na račun domačnosti in tem na račun ženske veljave, ženskega vpliva in njenega zadovoljstva. Gotovo je, da je tekma z moškimi v tovarni in pisarni za žensko jako dvomljivo nadomestilo za vse tisto, kar je živela in dajala drugimi kot samostojna gospodinja in mati. Prava sreča in zadovoljstvo cvete ženi le v družini in nikdar žena svetu v tovarni in pisarni ali kjerkoli drugod — razen na karitativnem vzgojnem in socialnem poprišču — ne more dati tistega, kar mu daje kot žena in mati v negovanju družine. Največje dobrine človeške družbe: vera in notranja kultura so zasidrane v družini in izročene ženi v varstvo in nego. Ako trgamo ženo od družine in prenašamo njene gospodinjske in materinske dolžnosti v javne delavnice in zavetišča, trgamo družino samo in izpodmikamo tla veri in kulturi. Kako pušto in mrzlo bi postalo krog nas, ako bi se morali splošno vsi hraniti v javnih kuhinjah in za koliko revnejši bi bili otroci, ki bi se vzgajali v javnih skupnih vzgojalnicah, od otrok, ki doraščajo v topleni družinskem krogu med brati in sestrami, n uživajo materino ljubav in očetovo skrb! Vprašamo, ali bi bilo tako življenje še vredno, da bi ga živeli? Vsekakor ne bi odgovarjalo naravnemu in nravnemu namenu človeka. Zato žena ne dalje ven iz družine, ampak nazaj vanjo!

Vemo, da gospodarskega razvoja ni mogoče zavreti in ta zaenkrat terja, da se tudi žena vdeležuje eksistenčnega boja z moškimi v družini. S tem je dana obenem nujnost, da žena sodeluj tudi v javnem političnem in kulturnem življenju. Vendar je ob vsem tem treba za vsako cepo zavarovati družino pred popolnim razpadom. Naša socialna zakonodaja in naše narodno gospodarstvo morata brezpogojno ustvariti pogoje, da bodo vsaj žene in matere mogle ostati nedeljeno družini. Javna študiranje za velik del ženske mladine morati taka, da ženska ne odpujaje njenemu naravnemu poklicu, marveč ga zanj vnema in nanj vsestransko pripravlja. Vsako dekle se mora učiti kuhati in šivati, razum — latinščine. Učiteljski, gimnazijski in vseučiliški študij ne sme iti na račun gospodinjiske izobrazbe. Danes je postalo študiranje za veli kdol ženske mladine morda in sport na veliko škodo resnične izobrazbe in družabnih koristi ter ženske same. Za dekleta treba predvsem dobrih obveznih nadaljevalnih in strokovnih šol poleg višjih.

»Arbeiter-Zeitung« naglašava v omenjenem svojem članku med ostalim tudi to, da je pridobitni poklic danes najboljša ženska doba. Tudi v tem se ne strinjamo s socialnimi demokrati, ampak pravimo, da je najboljša doba, ki jo more ženska prinesiti v zakon, slej ko prej: blago srce in pridne roke. Tega ne bo nikdar prevrgel noben razvoj in noben napredek, razen tisti, ki bi vse postavil na glavo. Takega pa nas varuj Bog. Boljševiški »sovjetski restavraciji« in »vzornih šol« ki so »Potemkinove vasi najslabše vrste, si ne žele niti isti socialni demokrati.

Take Jonescu v Varšavi.

LDU Fraga, 2. novembra. (DKU) Rumunski zunanji minister Take Jonescu je odpotoval v Varšavo. Pogajanja, ki so se vršila za njegove prisotnosti v Pragi, so končala s popolnim sporazumljenjem glede aktualnih političnih vprašanj, posebno glede male entente in glede medsebojnih odnosov med prijateljskimi državami. Ko se je razpravljalo o stališču, katere zavzemajo francoski, angleški in italijanski zunanji ministri napram Osrednji Evropi, se je ugotovilo, da obstoja med njimi in med malo entento z ozirom na zvezo držav male entente popolno soglasje in sporazumljenje in da kombinacije, ki se tičejo Madžarske, niso več aktualne. Take Jonescu je dosegel, da se je dogovor med Českoslovaško in Rumunijo, ki je bil svoječasnno sklenjen v Bukarešti, vnovič potrdil.

LDU Varšava, 2. novembra. (Brezž.) Rumunski minister zunanjih poslov Take Jonescu je dospel senkaj. Poljski minister zunanjih poslov knez Sapieha se je izrazil napram rumunskim novinarjem, da so Poljaki pripravljeni pristopiti k mali ententi.

Francosko-madžarska pogodba se razveljavi.

LDU Berlin, 2. novembra. (DKU) Listi javljajo iz Pariza z dne 1. t. m.: kakor javljajo iz Londona, je izjavila angleška vlada, da ne priznava francosko-madžarskega tajnega dogovora, ki je bil svoječasnno sklenjen v Gödtlle. Vsled tega je francoska vlada Madžarski naznanila, da se bo pogodba razveljavila.

ZVEZA NARODOV.

LDU Pariz, 2. novembra. (DKU) Po vesteh iz Zeneve je včeraj tajništvo zveze narodov odprlo svojo oficijalno pisarno.

Pogajanja z Italijo.

LDU Pariz, 2. nov. (PB) Po vesteh iz Rima je imel Giolitti dne 29. oktobra dolgo posvetovanje z ministrom vojne in mornarice ter generalom Caviglio. Menijo, da se da posvetovanje spraviti v stik z direktnimi pogajanjimi med Italijo in Jugoslavijo. Po vesteh iz dobro poučenih virov je splošni vtis ta, da bo Giolitti najbrže odložil vprašanje Reke z dnevnega reda. Admiral Millo, ki je odpotoval v Zader, je napravil vtis, da ne bo z orožjem podpiral volje italijanske vlade.

Zmaga konstitucionalnega bloka v Rimu.

LDU Rim, 1. nov. (Stefani.) Včeraj so bile tukaj volitve v občinski in provincialni svet. Volitev se je udeležilo 60 odstotkov volilnih upravičencev. V provincialni svet je bilo izvoljenih 14 kandidatov. Izvoljeni so bili pristasi konstitucionalnega bloka in 2 socialisti. Ljudska in republikanska stranka nista dobili nobenega mandata.

Osemurni delavnik pri prometih v Švici.

LDU Bern, 31. okt. (Švicarska brz. agentura.) Na včerajšnjem glasovanju o zakonu glede vpeljave osemurnega delavnika pri železnicah, poštah, brzojavnih in telefonskih uradih je bilo po vročem boju oddanih 369.000 glasov za, 271.000 glasov pa proti predlogu.

Angleži proti francoski politiki.

LDU Pariz, 2. novembra. (Brezžično) Kakor doznava »Petit Parisien«, je francoska vlada že odposlala odgovor na angleško noto, v kateri naznana angleška vlada, da odstopa od svoje pravice po zaplenitvi nemškega premoženja. Francoska vlada se je v odgovoru zelo jasno izrazila zoper vsako kršenje določb mirovne pogodbe.

LDU Amsterdam, 2. nov. (Wolff) Gordiner priobčuje v »Daily News« odprto pismo Poincaréju, ki je po naziranju angleških politikov še najvplivnejša politična osebnost v Franciji: Pariška politika triumfira nad washingtonsko. Glavni namen vaše politike je: popolno politično in gospodarsko uničenje Nemčije. Na eni strani se grozi Nemčiji z velikansko odškodnino, na drugi strani pa se ji ropajo viri za gospodarsko moč, ki ji omogočujejo plačati pametno vojno odškodnino, ki jo zahteva pravičnost. Nemško ljudstvo stare Avstrije je oropano svoje zemlje. Kontinent je posean z vojaškimi komisijami. Francoska politika je bodrila Poljsko pri njenem blaznem imperijalizmu. Francija podpira Wrangla in onemogočuje mir z Rusijo. Madžarski so pustili vojsko 300.000 mož, dočim so dovolili Avstriji le 30.000 in Nemčiji 100.000 mož. Gordiner nadaljuje: Vaša politika vodi k prekinjenju prijateljskih odnosov z Anglijo in Italijo in v trajno sovraštvo z Germanijo in Slovani. Trgovina v Evropi je ogrožena, ker se ljudje ščuvajo drug na drugega.

Boljševiki protestirajo.

LDU London, 1. nov. (Dun, KU) Krasin je izročil angleškemu uradu za zunanje zadeve prepis note moskovske vlade, v kateri Rusija protestira proti temu, da so dobile angleške vojne ladje povelje, naj napadajo boljševiške podmornice in vojne ladje v Črnem in Baltičkem morju. Moskovska vlada se ne smatra več v vojnem stanju z Anglijo. — Druga nota, ki jo je tudi izročil Krasin angleškemu zunanjemu ministrstvu, protestira proti pohodu čet generalov Bolohova in Petljure.

Obsedno stanje v Moskvi.

LDU Pariz, 2. novembra. (Brezžično.) Švedski listi poročajo, da je v Moskvi proglašeno obsedno stanje, ker se je bati protirevolucije.

10.000 Armencev poklanih

LDU London, 2. nov. (Reuter) Iz Maršwana je prišla brzojavka z dne 27. okt., ki javlja padec mesta Hadzija, 10.000 Armencev, ki je šest mesecev branilo mesto, je bilo poklanih.

IZGREDI NA IRSKEM.

LDU London, 2. novembra. (Brezžično.) Prošlo soboto in nedeljo je bilo na Irskem zopet mnogo napadov na policiste. Usmrčeni so bili 1 okrožni nadzornik in 4 policisti, ranjenih pa je bilo več policistov. Policija je takoj nastopila.

SMRTNA OBSODBA NA IRSKEM.

LDU London, 2. novembra. (Brezžično.) Danes so v Dublinu usmrtili 18 letnega medicina Chevina Barryja,

ki je o priliki napada na vojaški avtomobil ustrelil vojaka. Nepregledne množice ljudi so čakale pri vratih ječe in trgale razglas, v katerem se naznana eksekucija in glasno molile za obsojenca.

OBSODBA KOMUNISTOV NA MAZARSKEM.

LDU Budimpešta, 1. nov. (DunKU) Preki sod budimpeštanskega kazenskega sodišča je razglasil v nedeljo sodbo v procesu proti obtožencem, ki so vtihotapljali komunistične letake z Dunaja v Budimpešto in jih zlasti onstran Donave razsiralji v svrhu agitacije. Obtoženi so bili zločina upora. Ključavničar Aleksander Kokai je bil obsojen na smrt, kmet Bela Kokai na dosmrtno ječo, Štefan Rasztovics in Edvard Stoeger vsak na petnajst let, Anton Striberni in Deziderij Bovy vsak na deset let ječe. Trinajst obtožencev je bilo oproščenih. Prošnjo za pomilostitev Aleksandra Kokaija so predložili državnemu pravdnstvu.

FRANCOSKE MLADINSKE SOCIALISTIČNE ORGANIZACIJE PRESTOPILE H KOMUNISTOM.

LDU Pariz, 2. novembra. (Brezžično) Kongres francoskih socialističnih organizacij je v svoji včerajšnji sklepni seji s 5453 proti 1958 glasovom sklenil, da se imenovane organizacije priključijo komunistični internacionali.

Razna poročila.

LDU Berlin, 2. nov. (PB) Nemški veleindustrijalec Diesburg pobija trditve francoskega senatorja Berangerja v listu »Paris Midi«. Beranger pravi, da so nemške industrijske oblasti dovolj preskrbljene s premogom. Diesburg pa trdi, da nemške topilnice ne delujejo. Najboljši nemški premog odhaja na Francosko, za nemško industrijo pa ostane najslabši material. Nemška steklarska industrija vsled pomanjkanja oglja ne more izdelati niti tretjino toliko, kakor pred vojno. Nemške cementne tvornice vsled velikih rezijskih stroškov skoro ničesar ne producirajo. Trditve, da so nemške tvornice zadostno preskrbljene s premogom, ni utemeljena. To so posledice dogovora v Spaji.

LDU Berlin, 2. nov. (PB) Pruski državni zbor je na svoji seji v petek sprejel glavne člene nove ustave, po kateri postane Prusija republika v okviru nemške države. Državna zastava bo črnobela.

LDU Moskva, 2. nov. (Brezžično.) Joffe, predsednik ruskega odposlanstva, je poslal predsedniku poljske delegacije, Domsckemu, protestno noto radi zbiranja protirevolucionarnih čet na poljskem ozemlju, ker to nasprotuje mirovni pogodbi v Rigi.

LDU Moskva, 2. novembra. (Brezžično.) Frontno poročilo z dne 2. t. m.: Na južni fronti naše čete zmagovito prodirajo.

Radić in njegovo delo.

O Radiću in njegovem delu so razširjena med nami zelo površna in napačna mnenja. Vobče je Radić med nami glas resnega politika popolnoma izgubil in zato tudi njegovo delo ali bolje gibanje, ki se je sprožilo in se še nadaljuje pod njegovim imenom, ne smatramo resnim, ga podcenjujemo. To je zelo napačno, tembolj ker ima bratska hrvatska ljudska stranka prav v radićevizmu svojega neposrednega nasprotnika. Da tedaj v naših vrstah razjasnimo pojme o Radiću in njegovem delu, prinašamo uvodnik »Narodne Politike« z dne 29. oktobra t. l., ki se peča s tem predmetom. »N. P.« piše:

»Na bojišču prostranih poljan Hrvatske in Slavonije sta ostali samo dve stranki: Radićevsko-frankovska in Pučka stranka. Kdor prelista zadnje številke »Doma«, bo opazil, da v njih ni napadov na nobeno drugo stranko, razen na Pučko stranko. Radićevci so začutili, da jim preti od nje nevarnost in zato proti njej najhujše reagirajo. To ni navadna volivna borba, ampak borba globlje pomena: borba dveh političnih metod. Pučka stranka, četudi najmlajša med strankami, edina vrši resno kritiko Radićeve stranke, edina opozarja na nevarnost, ki preti od te politike, in ona edina je mogla proti njej postaviti temeljit kmetijski program in živo delo za kmetijske pravice.

Ako ocenjujemo politiko Radićeve stranke in postavljamo prognozo za bodočnost, moramo ločiti Radića in njegovo stranko odnosno njegove kmetijske pristase. Radićevo gibanje se je pojavilo pred 15 leti kot reakcija proti sterilnosti politike pravaških strank in kakor opozicija proti nedelavnosti pravaških in madžarskih voditeljev. Radiću se mora pripisovati zaslug, da je kmeta razredno osvestil, da je v kmetu vzbudil zavest o njegovih pravicah tako, kakor ga je pravaštvo osvestilo kot Hrvata. Toda metode, s katerimi je to dosegel, da so bile bolj negativne in razdiralne nego pozitivne in konstruktivne. Na meščana, inteligenta in uradnika je

udaril žig »škrica« in »gospoda« in tako prispel k usodnemu nasprotju v razvoju hrvatske inteligence in hrvatskega kmetijskega ljudstva. Radić sam je bolj demagog nego organizator. On je tako dobro pogajal instinkte mas, da mase niso opažale nedoslednosti njegovih političnih del. On ni ustvaril v kmetem ljudstvu ničesar pozitivnega, kar nam postane najbolj jasno, ako primerjamo n. pr. delo pok. dr. Kreka za slovenskega kmeta z rezultati Radićeve politike. On niti ni ustvaril krepkejših strankarske organizacije, ker temelji njegova stranka bolj na osebnih vezeh med Radićem in pristasi, nego na organizaciji. Glavno, kar mu je manjkalo, je svetovni nazor. Ker nima temelja, na katerem bi trdno stal, je po instinktu mase in po vsakoratnem položaju menjal svoje prepričanje in mišljenje, tako da je v hrvatski politiki prišel v svoji nedoslednosti v pregovor. V dokaz navaja list razna Radićeva dela ter nadaljuje:

»Radić je vedno sledil nagonom mase ter se dal od njih popolnoma prevladati. V težnji za cenimi uspehi je dal plemenitemu radikalizmu hrvatskega seljaštva ne samo formo, ampak ga je še okrepil. Tako je postal čisto državnapraven politik, ki se bori za naglo izpremembo celokupnega državnega reda. Pri Hrvatih so tradicije te politike velike, ker je bila vsa vzgoja inteligence državnapravna. Ravno naloga Radićeve stranke je bila, da izpremeni to vzgojo, da obrača pozornost na socialna in gospodarska vprašanja, na podrobno delo in realno politiko. Namesto tega se je Radić vrgel na politiko katastrofe, kajti program, ki ga je on postavil, se ne da doseči s podrobnim delom, marveč le z izmenjavo vseh činiteljev, ki so ustvarili današnji položaj.

Radićeva stranka je danes konglomerat vseh nezadovoljstev in tistih, ki negirajo to državo in zahtevajo »nevtralnno hrvatsko republiko«, pa tudi onih, ki hočejo hrvatsko republiko v okviru federativne Jugoslavije. Vsi ti življenjski danes složni v negaciji. Pozitivno hočejo doseči le to, da bi jih bilo čim več izvoljenih v konstituantu; kaj bodo delali nato, se bodo še-le potem odločili. Oni pravijo, da so te volitve samo plebiscit za samostojno hrvatsko republiko. V slučaju, da dobe pri volitvah v Hrvatski in Slavoniji večino, se bodo proglasili za hrvatsko konstituantu, ki bo odločila o usodi Hrvatske. List opozarja na breznadnost in pogubnost take politike ter zaključuje:

»Ako ostanejo voditelji Radićeve stranke dosledni svojem programu, bodo dovedli Hrvate v gotovo katastrofo. Zato Pučka stranka na eni strani opozarja hrvatske kmete na nevarno in brezupno igro Radićeve stranke, na drugi pa si bo prizadevala, da kmetem ljudstvu pozitivno pomaga z dobrimi socialno-gospodarskimi reformami. Radićeva stranka stoji tudi sama pred katastrofo in razpadom. Njena največja zmaga pri volitvah bo obenem poraz njenega programa in konec vseh demagoških obetov, kajti za njimi mora slediti delo. Pred tem delom bo Radićevsko-frankovska stranka likvidirala, odigravši svojo vlogo, da odstopi mesto strankam pozitivnega dela in socialne reforme.

Politične novice.

+ Koroški nemčur in Nemec sta se pobratila ali: spravna daritev v Celovcu. Prošlo nedeljo se je odigrala v Celovcu velika slavnost. »Koroška slavnost zmage«, zahvale in pobratimstva« jo imenujejo »Freie Stimmen«. Med drugim se je brala pod milim nebom slovesna masa, ki jo je opravil sam celovski škof. To bi bilo samoočebni popolnoma v redu, in veliko vredno bi bilo, če bi segle modre besede škofove, ki jih je govoril — žal — najbrž gluhim ušesom, — tem tudi res do srca. Besede miru, sprave in medsebojne ljubezni: Mir od naroda do naroda! Ampak danadan množiči se napadi na naše ljudi pričajo, da so padle te besede na kamenita tla. Kar je nato sledilo slovesnemu cerkvenemu opravilu, pač ni drugega nego navadna farsa; švindel, da ga mu ni para pod nebom. »Carinthia« (kot taka oblečena ženska) stopi z dvema deklicama, ena oblečena v nemško, druga v slovensko narodno nošo, ter pozove Nemca in Slovenca, če hočeta v miru živeti med seboj v delu in veselju. Naj torej stopita pred njo po en Nemec in Slovenec. Prizor za bogove je bil, ko je pristopil širok naše zemlje znani renegat in najbolj zagrizeni nemčur Lutschounig (Lučovnik) z Zihpolja, ki naj bi predstavljal Slovenca! — Nadalnja ceremonija pobratimstva tega »Slovenca« z Nemcem Wieserjem nas ne zanima. Pač pa je naša dolžnost, da pred vsem svetom zabeležimo, kako je zagrizeni nemčur in renegat, ki je hujši in slabši od pravega Nemca, zlorabljal naše prepošteno slovensko ime in se drznil zastopati naš narod v priči ententnih gospodov ter na ta način mistificirati svetovno javnost. Za tako početje nimamo drugega izraza nego Greuterjev fejt! — Ali ni bilo naših zavednih glasov blizu 16.000? — Če niste hoteli igrati

komedije, zakaj pa niste pozvali Slovenca, enega izmed teh 16.000 in še mnogo več? Nemci se niso od svetovne vojske nič naučili. Bili so zato že obsojeni. Bodo še enkrat!

+ Ministri na agitacijskih potovanjih. G. Pašić bo v kratkem odšel na volivno agitacijo v Bosno in Dalmacijo. Posetil bo tudi Zagreb. Seja ministrskega sveta, ki se je imela vršiti 1. novembra, je bila odložena, dokler se ne vrnejo ministri, ki so odšli na agitacijska potovanja.

Železniška zveza z Mežiško dolino.

Po neugodnem izidu ljudskega glasovanja na Koroškem je stopilo vprašanje železniške zveze z jugom v nekoliko drugačno obliko. Rudebogata Mežiška dolina je zvezana z ostalo Jugoslavijo samo še s kratko progo južne železnice od Prevalj preko Spod. Dravograda. Ta kos železniške proge pa teče proti severovzhodu paralelno s sedanjo demarkacijsko črto, od katere je oddaljena samo 5 do 10 km. Tako bi v slučaju kakega vojaškega zapletljaj z Nemško Avstrijo bila cela Mežiška dolina takoj odrezana od cele Jugoslavije. Kajti čez št. Vid proti Sošanju nas veže zelo slaba gorska cesta, po kateri se prazen voz komaj spelje; čez Kramarce proti Mozirju pa se niti z vozom ne more. Ako bi se tudi čez ti dve sedli zgradile dobre ceste, bi kljub temu ne zadostovalo. Upajmo, da ne ostane pri tej sedanji meji z Nemško Avstrijo, a vendar moramo računati z vsemi slučajji.

Iz tega nujno sledi, da ne moremo iskati izhoda proti severovzhodu, temveč naravnost na jug. In to se da lahko po najkrajši poti doseči.

V Zgornji Savinjski dolini obstoji železniški odbor, ki se bavi z železniškim projektom od Rečice ob Paki preko Mozirja—Ljubna—Gornjega grada čez Črnillec v Kamnik. S to progo bi se prav lahko zvezala proga Prevalje—Mežica—Črna po gorski dolini Bistra s kratkim tunelom (ca 2 km) pod Hipovcem v dolino Ljubence, kjer bi se v Radomirju pri Ljubnem združila s prej omenjeno progo. Treba pripomniti, da na nobeni strani bivše štajersko-koroške meje ni nobene posebne strmine in je teren za zgradbo železnice zelo ugoden. Za promet na železnici bi se porabila električna moč, ki bi jo tvorila Sava in ja. Ta bi se zajejala pri Strugarjevi brvi blizu Luč, kjer bi se proizvajalo do 2000 konjskih sil, kar bi zadostovalo za pogon obeh prog. Poleg tega pa se more zgraditi tudi še druga elektrarna ob Kamniški Bistrici, ki more dati do 5000 konjskih sil. Tako se more odvečna električna moč porabiti tudi za druge obrate in namene.

Za nujno potrebo najkrajše zveze z jugom govori še posebno dejstvo, da se nahaja v Črni in Mežici svinčeni rudnik, največji te vrste v celi Evropi. Topilnica in čistilnica se nahajata v Zerjavu pri Črni komaj 6 km od bivše štajersko-koroške meje, dočim je do Prevalj 15 km.

Omeniti je tudi treba, da ima svinčeni rudnik zasebno — takozvano poljsko železnico — že nad eno leto v obratu in sicer med Prevaljami in Zerjavom. Treba bi bilo to progo samo izpopolniti in nadaljevati mimo Črne proti jugu. Na ta način bi imela Mežiška dolina s svojimi bogatimi rudniki in industrijo naravno zvezo s središčem Slovenije — z Ljubljano.

Kar se tiče rentabilnosti, je železniški odbor za Mežiško dolino s sedežem v Črni ugotovil sledeče številke: izvozi se letno 500—600 vagonov svinca, 300 vagonov obratnega materiala (v normalnih razmerah pa dvakrat toliko). Nadaljni izvoz: 1000 vagonov apna, 1000 vagonov lesa (prej več kakor manj); dolina hrani bogate zaloge ilovice, katere se izvozi do 600 vagonov; nadalje 300 vagonov oglja, 500 vagonov drva; za bodočnost pride v poštev tudi cement in premog; v poštev pride tudi živina, nadalje turiztika. Uvozi se v dolino do 800 vagonov. V Savinjski dolini je nad 200 žag, tam bi prišel v poštev tudi premog na Rečici in pri Novi Štiti. Iz Bistriške doline se izvozi do 1500 vagonov lesa, 300 vagonov apna, 200 vagonov tramov, 50 vagonov drva; tam se nahaja tudi tovarna za kredo, ki proizvaja 2 vagona na teden. Nazadnje pride v poštev glede rentabilnosti tudi odvisna moč električnega toka, ki bi se dal na razpolago v druge namene.

Naj se torej merodajni krogi potrudijo, da bo mogla naša država brez nevarnosti izkoriščati bogate zaklade Mežiške doline. Ako pride do zgradbe opisane proge, bo to prva električna železnica v celi Jugoslaviji.

J. D.

Dnevne novice.

+ Kaspert Anton, v pokojeni gim. profesor, je umrl dne 27. oktobra v Črni pri Prevaljah. Meseca junija t. l. se je preselil k svojim sorodnikom v Črno. Kier je bolehal vsled ostarelosti.

Dne 29. okt. smo spremili njegove pomembne ostanke k večnemu počitku. Pokopal je rajnega domači g. župnik J. Dobrovc ob asistenci g. kaplana Mlinarja. Pogreb se je udeležil občinski zastop, solsko vodstvo in orožništvo. G. župnik je ob grobu poudarjal zaslug rajnega kot vzgojitelja mladine. Lahka mu zemlja v naših planinah! Pokojni je služboval kot profesor zgodovine in slovenščine v Ljubljani in Gradcu. Rojen je bil 1870. leta v Pilšanuju.

— **Poziv vsem dobromislečim!** Mestni magistrat objavlja: Na strelišču na Suhem bazarju v Ljubljani je pokopanih 23 žrtev avstrijske vojne justice. Naše javne oblasti bi se rade obrnile do sorodnikov žrtev, ne bi li dali tam pokopane svoje prenesti na pokopališče v domači kraj. Kjer bi ne bilo najti sorodstva, bi se ukrenilo potrebno, da se ustreljeni uradoma prepeljejo na ljubljansko pokopališče. Treba pa je, da se ugotovijo imena. Vsled osebne ga zanimanja slovenskega podčastnika, ki je med vojsko na strelišču služboval, je doznano, katerega dne je bil kdo ustreljen, ki leži v tem ali onem grobu. Imeni sta pa onemu podčastniku bili znani le dve. Naša pokrajinska vlada se je s temi podatki obrnila na vojni sodni arhiv na Dunaju, ki je odgovoril, da bi bilo vse iskanje po datumih zaman, ker obsega arhiv poldrug milijon aktov in bi se morlo vedeti za opravilno številko vojaške sodnije in za ime sodnije. — Obračamo se torej do vsakega, zlasti do onih, ki so med vojsko službovali pri avditorijatih in vojnih sodnijah, da nam preskrbe podatke, katere naj blagovolijo vposlati mestnemu magistratu v Ljubljani. Doslej znani podatki (datum ustrelitve) so naslednji: Grob št. 1, ustreljen 26. junija 1915 (neki vojak). Grob št. 2, ustreljen 8. julija 1915 (vojak). Grob št. 3, ustreljen 16. julija 1915. Grob št. 4, ustreljen 19. julija 1915 (vojak). Grob št. 5, ustreljen 26. julija 1915 (vojak). Grob št. 6, ustreljen 21. avgusta 1915 (vojak). Grob št. 7, ustreljen 24. avgusta 1915 (kmet z Gorenjskega). Grob št. 8, ustreljen 4. septembra 1915. Grob št. 9, ustreljen 30. septembra 1915. Grob št. 10, ustreljen 16. oktobra 1915. Grob št. 11, ustreljen 11. maja 1916. Grob št. 12, Ivan Petrič, že prenešen 17. decembra 1919. Grob št. 13, ustreljen 11. decembra 1915 (neki čigan). Grob št. 14, ustreljen 4. januarja 1916 (vojak). Grob št. 15, ustreljen 7. januarja 1916 (baje neki kovač z Dolenjskega). Grob št. 16, ustreljen 10. februarja 1916. Grob št. 17, ustreljen 25. februarja 1916 (ruski vjetnik). Grob št. 18, ustreljen 26. februarja 1916 (vojak). Grob št. 19, ustreljen 14. marca 1916. Grob št. 20, ustreljen 25. julija 1916. Grob št. 21, ustreljen 20. maja 1916. Grob št. 22, ustreljen 10. januarja 1917 (ognjičar Schmidt). Grob št. 23, ustreljen 11. junija 1917. — Prosimo za ponatis tega poziva!

— **Za ordonančnega častnika Njegove Visokosti regenta** je imenovan kapetan kraljevske garde g. Branko Pogačnik.

— **Volitve v kmetijsko podružnico v Šmarjeti in orožništvo v Škocijanu.** Dopis, ki smo ga v tej zadevi prejeli, smo izročili tajništvu S. L. S., da priimerno ukrene. — Uredn.

— **Devetdesetletnica »Mlinarja in njegove hčere«.** Letos je poteklo 90 let, odkar se je (na Dunaju) prvič vprizorila igra »Mlinar in njegova hči«.

— **Koroški dijak-begunci,** ki so študirali na velikovški gimnaziji ali na velikovškem učiteljskem, lahko nadaljujejo svoje študije na mosklem učiteljskem in na gimnaziji v Mariboru. V zadevi stanovanja se naj zgledajo pri g. župniku Gabronu na okr. glavarstvu v Mariboru, ki se trudi, da bi priskrbel dijaških stanovanj.

— **Tržič. Praznik ujedinenja** se je praznoval s slovesno mašo, kateri so prisostvovali uradi in ljudska šola z učitelstvom. Meščanske šole ni bilo pri maši, imela je reden pouk kot druge dni.

— **Ruda.** Kako je na dan glasovanja postopala ententna komisija, kaže tudi sledeči slučaj: V glasovalni imenik sta bila vpisana tudi dvojčka Hribernig Urban in Boštjan. Prvi je prišel glasovat dopoldne, drugega, ki je zaposlen v Gorici, ni bilo. Pozno popoldne pa pride Hribernig Urban zopet glasovat na ime svojega brata Boštjana iz Gorice. Ker ni imel glasovnice, s katero bi moral legitimirati, ga slovenski član komisije ni hotel pripustiti h glasovanju, ker ga noben slovenski član komisije ni osebno poznal. Nemški člani so ga seveda vsi poznali. Nato je potegnil iz čepa Hribernig Urban neko »Reiselegitimation für Hribernig Sebastian für die Reise von Görz nach Klagenfurt« s štampiljo »Kärntner Heimatsdienst«. Seveda se ga od slovenske strani ni pripustilo h glasovanju. Tedaj pa pride angleški major in zahteva, da se ga pripusti h glasovanju. Šele ko je Hribernig Urbana razkrinkal občinski tajnik in je on sam priznal, da je le Hribernig Urban in ne Boštj. češ, Rošer Franc od »K. Heimatsdienst« me je sem poslal v drugič glasovat, je odnehal antantni zastopnik. Ko se je zahtevalo, da se Hribernig Urbana radi sleparije are-

tira in kaznuje, tega major ni dopustil, češ on ni sleparil, nego je samo hotel slepariti!

— **Časnikarska organizacija.** Dne 31. oktobra dopoldne je bilo zborovanje srbskega novinarskega združenja. Od 76 belgrajskih poklicnih novinarjev, članov združenja, jih je prišlo na zborovanje 53. Na seji je bil med drugim prečitan tudi predlog o pravih jugoslovanskega novinarskega združenja. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo proučil predlog in ga potem s svojimi izpremembami in popolitvami predložil na kongresu v Zagrebu. Dosedanji člani uprave so bili nanovo izvoljeni.

— **Napredovanja pri železnicah.** V ministrstvu za promet v Belgradu se pripravlja nov ukaz, s katerim se imenujejo in napredujejo uradniki. Ukaz se bo podpisal takoj, ko se vrne prestolonaslednik iz Aten.

— **Vekoslav Ličan,** učitelj, enoletni prostovoljec, in ostali tovariši od »Baukompanije 3/17«, se naprošajo, da naznani svojo addresso na Redakcijo časopisa »Ruska Zemlja«, za Vladimira Dobrjanskoga, Uzhorod, Masarykovo nam. 4, Karpatska Rus., Č. S. R.

— **Franc Pestotnik,** mediciner, bivši praporščak 17. pešpolka (Judenburg), se naproša, da naznani svojo addresso na Redakcijo časopisa »Ruska Zemlja«, za Nestora Dobrjanskoga, Uzhorod, Masarykovo nam. 4, Karpatska Rus., Č. S. R.

— **Nadžkofijska gimnazija v Zagrebu** je dobila pravico javnosti z vsemi pravicami javne srednje šole.

— **Pogajanja glede železniškega prometa z Rumunijo.** (ZNU) Ravnateljstvo rumunskih državnih železnic je pozvalo naše ministrstvo prometa na skupno konferenco za ureditev prometnih odnosov med Jugoslavijo in Rumunijo. Naš prometni minister je sprejel povabilo in se bodo pogajanja v par dneh začela.

— **Ukinjenje praznikov.** (ZNU) Ministrstvo za vere v Belgradu je stavilo gospodarsko-finančnemu odboru ministrov predlog, da se ukine večje število praznikov, da bi se s tem povečalo število delavnih dni.

— **Vojaške zadeve.** (ZNU) Vojno ministrstvo SHS je izdalo naredbo, da mora biti spricevalo o odsluženih kadrijski službi potrjeno po občini.

— **Draginska doklada za uradniške otroke na univerzi.** Uradniški otroci, ki se šolajo na vseučilišču, bodo dobivali draginske doklade, akotudi so nad 21 let stari.

— **Spalni vagoni.** (ZNU) Ravnateljstvo državnih železnic objavlja: Radi uvedbe novega voznega reda na progah severno od Save in Donave bodo spalniki vagoni, ki vozijo direktno v Ljubljano in Prago, opšli iz Belgrada vsak dan ob 21. z vlakom št. 4. V Belgrad prihajajo iz Ljubljane z vlakom št. 5 ob 6.50. Restavracijski vagoni odhajajo iz Belgrada vsak dan z vlakom št. 6 in se vračajo z vlakom št. 5.

— **Ajmo mi Sokola,** sokolska pesem, pravilno pojasnjena in razložena, je izšla v drugi izdaji 10–20 tisoč. Da je knjižico vredno čitati, najbolje dokazuje to, da se je je prodalo 10.000 izvodov brez vsake reklame. Segajte pridno po njej in skrbite, da jo bo povsod dobili. Naroča se pri »Katoliški Ligi«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Cena izvodu 5 K 50 vin., v večjih množinah 5K.

— **Letina na Dolenjskem.** V Tržiču na Dolenjskem je pisec teh vrstic stehal od letošnjih poljskih pridelkov en krompir, eno peso in eno repo. Krompir, gladek, je tehtal 1 kg; ena repa 4 kg 30 dkg, ena pesa 5 kg 29 dkg. Gnojilo se je le s hlevskim gnojem in gnojico, torej brez umetnega gnojila.

— **Jugoslovanski pustolovec iz Rusije.** Jugoslovanski dobrovoljci se bodo iz Rusije dobro spominjali nekega »dr. Martina o v i c a«, ki se je v Rusiji predstavljal kot doktor medicine. O tem človeku poroča sedaj belgrajska »Epoha«: Belgrajska policija je zaprla rafiniranca, ki je sam sebe promoviral za doktorja celokupne medicine in kot lažidravnik izvršil več goljufij. Staniša Martinović, po rodu iz Gornjega Vasojevića v čačanskem okraju, je bil v prejšnjih letih bolniški strežnik. Decembra 1918. l. nekako je prišel v Vladivostok, kjer se mu je posrečilo preslepiti naš generalni konzulat, da je v resnici doktor medicine. Dobil je na ta naslov potni list. Tako priseljen potni list je bil za Martinovića dragocen dokument. Z njim opremljen je začel v Rusiji zdravniško prakso, ki je obstajala v nizu najordinarnjših sleparij. Po vrnitvi v domovino sredi avgusta na Kildonan Castleju se je Martinović zopet zanesel na svojo okretnost in nadaljeval prakso. Pred gotovim časom je pa belgrajska policija prišla na sled njegovemu sleparstvu. Po prestani kazni je bil iz Belgrada izgnan. Zadnje dni se je pretekli slepar povrnil v Belgrad, toda policija ga je kmalu napravila neskladjivim. Zelo je verjetno, da je Martinović izvršil mnogo sleparij, za katere oblasti še ne vedo. Zato naj vsak, ki o niem

kaj ve, obvesti splošni policijski oddelek mesta Belgrada.

— **»Slovenski odbor« v Buenos Aires** je nakazal potom Francoske banke Rio de la Plata na tukajšnje Jadransko banko 1000 frankov za koroški plebiscit. Rojacom, ki v daljni tujini niso pozabili svoje domovine, iskrena zahvala za velikodušni dar!

— **V lepi slogi smo živeli,** dokler se ni tudi k nam priplazil potuhneni sovražnik iz tujine in vrgel na slovensko zemljo jabolko prepira. 50 let je od tedaj in 50 let že traja boj, v katerem »Slovenec« želi mori Slovence brata. Kdo je vendar tisti, ki je ta boj začel in ga — kar je glavno — hoče tudi za vsako ceno nadaljevati? Ime tega zločinca Vam pove knjižica »Zločin nad domovino«, ki Vam obenem razkrije vso zgodovino domače zemlje v zadnjem polstoletju. Cena izvodu je 4 K; več skupaj po 3.50 K. Dobiva se pri »Katoliški Ligi« v Ljubljani.

— **Pri podiranju dreves** je padel hrast 21 letnemu strojarskemu pomočniku Francu Preku z Vrhnike na desno nogo in mu jo zlomil pod kolenom.

— **Konj je udaril** 19 letno učiteljico g. Aleksandro Koštjan s Sela pri Hinjah in jo poškodoval na oči in na obrazu. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

— **Preuredba belgrajskega presbira.** Presbira javlja: Dosedanji presbira ministrstva za zunanja dela preide v kompetenco predsedništva ministrskega sveta. O tem izide v uradnem listu naredba, katero je v odsotnosti regenta podpisal ministrski svet. Po posebnem poslovniku se bo tudi uredil položaj osebja presbira.

— **Podružnica državnega urada zoper navijalce cen, verižnike itd. v Mariboru** je svoječasno izvedela, da se različni veletrgovci z jajci, ki se bavijo z izvozno trgovino, vozijo okoli po deželi in nagovarjajo ljudi, da naj nakupujejo kolikor mogoče jevoke cene. Ugotovilo se je, nato, da so marsikateri žene, ki so nakupovale jajca na deželi, prišle v Maribor in odstopile svoje blago tukajšnjemu veletrgovcu Adolfu Himmlerju, ki jim je ponujal in plačal za to tržno veljavne presegaajoče cene. Ena teh žen, Marija Petek iz ptujskega okraja, se ni s tem zadovoljila, ampak se je podala od Himmlerja naravnost na Glavni trg, tam kupovala več sto jajc, seveda po tržni ceni, in jih takoj nesla k imenovanemu trgovcu, kateremu jih je odstopila po višji ceni. Da se na ta način navija cene, odtegne jajca domačemu trgu in naravnost izgrava intencije naredb, ki so se izdale, da se prepreči zlorabe pri prosti trgovini, je očividno. Radi tega je verižniški urad primerno postopal in je obsodil veletrgovca Adolfa Himmlerja na 5000 kron globe in en mesec zapora, omenjeno Marijo Petek na 500 K in pet dni zapora in druge žene, ki so na omenjen način verižile, na 40 K globe in 48 ur zapora. Seveda se je izrekel tudi zapad vseh jajc, ki so bila predmet teh prestopkov. Kazenski senat pri odseku ministrstva za prehrano v Ljubljani je sedaj vse te razsodbe potrdil.

— **Izvoz žrebet.** Na predlog ministrstva za kmetijstvo in vode je dovolil ministrski finanjski komitet izvoz 2500 žrebet iz Slovenije v inozemstvo. Od teh 2500 žrebet sme se izvoziti 500 konj, rojenih v letu 1918, 1000 rojenih v l. 1919 in 1000 letošnjih žrebet. Izvoz je dovoljen le preko carinarnih v Mariboru in Borovnici. Na teh dveh postajah pregledoval bo državni živinozdravnik konje, ki se nameravajo izvoziti, na njihovo starost in zdravje. Izvoz je za enkrat dovoljen samo za žrebata moškega spola belgijske in norijske pasme. Naslov se naproša, da to razglasi in da se o tem obveste konjerejci, ki imajo odvisna žrebata za izvoz.

— **Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, zaloga Ljubljana, Breg.** Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicovati na oglas v »Slovenca«.

Ljubljanske novice.

lj **Na grobeh.** Mrzel, neprijeten je bil praznik Vseh svetih. Kljub hudi burji, ki je potisnila temperatura na –8stop. C, je šla nešteta množica obiskat grobove. Pogled na grobove je bil žalosten. Slana je pomorila zadnje cvetke na grobeh in lučke niso gorele. Združena ljubljanska pevsko društva so zapela žalostinke »Blagor mu«, »Vigred se povrne« in »Usliši nas, Gospod!«

lj **Kogojev koncert,** ki se je imel vršiti danes 3. t. m. v Unionu, se radi zaposlenosti gđ. Zivke v gledališču prestavi na soboto, dne 6. t. m. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Dotlej se vrši razprodaja vstopnic. Pred škošnjo 19., v trgovini J. Vidmar.

lj **Zaklad, narodno igro,** vprizore Sentjakovski Orli v nedeljo 7. novembra ob pol osmih zvečer v Ljudskem domu. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini gospe Češnovar, Stari trg 16.

lj **Predavanje v Rokodelskem domu.** V četrtek, 4. novembra, ob 8. uri zvečer bo predaval v Rokodelskem domu priljubljeni predavatelj v ljubljanskih društvih

msgr. Viktor Steska. Tvarina predavanja bo važna kulturna zadeva.

lj **Seja S. K. S. Z.** bo danes v sredo ob 8. uri zvečer v navadnih prostorih. — Prosimo polnoštevilne udeležbe.

lj **Sentpeterska Elizabetna konferenca** ima sestanek v sredo 3. novembra 1920 ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih.

lj **Pevska zveza Ljubljana** priredi vsem ljubiteljem našega petja in neprisljence zabave, družabni večer v soboto, dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer. Ker je vsposed zelo zanimiv in ker se obeta veselo razpoloženje, naj nikdo ne zamudi udeležiti se tega večera.

lj **Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk** ima danes ob 7. uri zvečer predavanje. Predaval bo g. Fran Zabret.

lj **Gospodstviški zvon** vabi vse odbornike k važni seji danes, v sredo, dne 3. t. m., ob 5. uri popoldne na magistratu. Nadalje vabi društvo vse člane in vse one, ki se zanimajo za društvo, k izrednemu občnemu zboru, ki se vrši v četrtek, dne 4. novembra t. l., ob 8. uri zvečer na magistratu. Koroški begunci, pridite tudi vi, ker gre za vas. — Odbor.

lj **Za bolnišnic ov Kandiji** nabira brat Gervazij milodare po Ljubljani. Naj bi se našlo čim več usmiljenih src!

lj **Stavka dramskih igralcev.** Poročajo nam: V nedeljo so začeli stavkati dramski igralci. Sinoči ni bila uprizorjena »Hasanaginica«. Stavka nima značaja meznega gibanja, temveč je naperjena v prvi vrsti proti gledališki upravi za popolno enakopravnost z ruskimi kolegi, da se da tem kot onini potrebn ošteviljo vaj in da se njihove igre opremijo tako kot one, ki jih igrajo Rusi. Gledališče je zaprto.

lj **Deželni muzej** ostane radi pomankljana kuriva od 1. t. m. za splošni poset tudi ob nedeljah zaprt.

lj **Dva prstana je izgubila** neka gospa na poti iz Trnovega do pokopališča: eden je bil zlat poročni prstan, drugi zlat z briljantom; pošten najditelj naj jih odda na policijo proti nagradi.

lj **Stroj zlomil desno roko.** Rajku Ogorlcu, vajencu s Poljanske ceste 69 je zlomil stroj v delavnici desno roko.

Najnovejša poročila.

Pogajanja z Italijo se prično 7. novembra.

Belgrad, 2. novembra. (Izvirno.) Kakor se je izvedelo, je vlada sprejela včeraj poziv od italijanske vlade k ponovnim pogajanjem radi jadranskega vprašanja, ki naj bi se pričela 7. novembra v nekem kopališču blizu Rapalla. Nasi delegati dr. Vesnić, dr. Trumbić in dr. Stojanović, vojaški ekspert polkovnik Kalafatović, kakor tudi ostalo osebje so pripravljeni za odhod. Kakor se poroča, se bodo pogajanja vršila v Camolni pri Rapallu.

NACRT USTAVE.

LDU Zagreb, 2. novembra. (ZNU) »Narodno Djelo« poroča iz Belgrada, da se zdi, da se je v vprašanju ustave dosegel sporazum tudi z Narodnim klubom in ljudsko stranko, ker sodijo, da se more etališče, ki ga sedaj zavzemata ti dve stranki, vendarle spraviti v sklad s težnjami vsega kabineta, da bi se v ustavnem vprašanju predvsem poudarjala edinstvenost države.

LDU Zagreb, 2. novembra. (ZNU) »Novosti« poročajo iz Belgrada, da se bo na eni prihodnjih sej ministrskega sveta nadaljevala razprava o načrtu ustave. Vesti nekaterih listov, da je načrt ustave že izgotovljen, niso točne, ker se niso končane razprave o tem vprašanju.

PRISTRANSKE VOLITVE.

Belgrad, 2. nov. (Izvirno.) »Sluzbene Novine« prinašajo imena predsednikov volišč. Na prvi pogled se vidi, da so posebno pri novih krajih imenovani za predsednike samo zagrizeni demokratski strankarji. Vsled tega je malo jamstva, da se bodo volitve vršile nepristransko. Ostale politične skupine bodo proti tem imenovanjem vložile protest.

VOLIVNO GIBANJE.

LDU Belgrad, 2. novembra. V Belgradu bo nosilec radikalne kandidatne liste predsednik radikalne stranke Nikola Pašić, ki bo razen tega kandidiral na prvem mestu za radikalno stranko tudi v Sremu in banjaluschem okrožju.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) V Črni gori je razvila radikalna stranka živahno volivno agitacijo, pri čemer organizira svoje pristaje. Radikalci so pričeli izdajati v Cetinju tudi svoje glasilo pod imenom »Črna gora«.

ODLIKOVANJE DR. KOROŠCA.

Belgrad, 2. novembra. Dr. Korošec je odlikovan od ameriške vlade z redom srebrnih insignij Rdečega križa.

VOLITVE V AMERIKI.

LDU London, 2. nov. (Reuter.) Kakor poroča »Westminster Gazette«, so volitve

elektorjev v Ameriki izpadle večinoma v prid Hardinga.

LDU Washington, 2. nov. (Brezlično.) V New Yorku so bili nabiti lepaki združene komunistične stranke, kateri pozivljajo delavstvo, naj se vzdrži predsedniških volitev in naj stopi v stavko. Osebe, ki so te lepake nalepljale, so bile aretirane, izjavile pa so, da ne pripadajo komunistični stranki, temveč da so bile najete proti plačilu 20 dolarjev.

ROK MADŽAROM PODALJŠAN.

LDU Zagreb, 2. novembra. (ZNU) »Riječ« poroča iz Beograda, da je vesti, da je entente Madžarski podaljšala rok za ratifikacijo mirovne pogodbe do 15. novembra, izzvala v naših političnih krogih precej neugoden vtis. V naši vladi se pazljivo spremlja razvoj dogodkov v Madžarski. Naša vlada bo skupno z ostalimi člani male entente budno pazila, da se Madžarska ne bo odtegnila svojim obveznostim, ki jih ji nalaga mirovna pogodba. Vsekakor bo v kratkem došlo radi tega do izmenjav misli med državniki male entente.

LDU Budimpešta, 2. novembra. (MKU) Zunanji odsek narodne skupščine je danes sprejel trianonsko mirovno pogodbo v splošnem in v podrobnostih.

KONFERENCA V BRATISLAVI.

LDU Dunaj, 2. novembra. (DKU) Uradno se javlja: Avstrijska sekcija reparacijske komisije je predlagala vladam, ki so zastopane v avstrijski sekciji reparacijske komisije, naj se skliče trgovska konferenca v kakem primerem kraju, morebiti v Bratislavi. K tej konferenci bo pozvana Avstrija in nasledstvene države, katere so zastopane v avstrijski sekciji, dalje tudi Madžarska, ko odobri trianonsko mirovno pogodbo. Naloga te konference bo, da vzpostavi gospodarske odnose med temi državami in da odstrani vse prometne težkoče.

LJUDSKO GLASOVANJE V VILNI.

LDU Varšava, 2. nov. (Wolff.) Poljaki so sprejeli predlog zveze narodov, naj se izvrši v ozemlju Vilne ljudsko glasovanje.

ARETACIJE V BERLINU.

LDU Berlin, 2. nov. (Wolff.) Kakor se govori, je bilo v Berlinu zopet aretiranih mnogo odličnih nemških osebnosti. Nemška ljudska banka in nemško-poljski tiskovni urad sta bila zatvorjena.

PRIJETI TIHOTAPCI Z VALUTO.

LDU Dunaj, 2. nov. (DunKU) Včeraj zjutraj so, kakor javlja »Korrespondenz Wilhelm«, pred odhodom brzovlaka Dunaj-Trst aretirali šest oseb, med njimi kontrolorja in kuharja mednarodne družbe spalnih vagonov, ki so poizkusili štiri milijone nezigosanih kronskih bankovcev vtihotapiti v inozemstvo in izkušali kriminalne uradnike podkupiti z velikimi vsotami. Odkod da imajo nezigosane bankovce, niso hoteli povedati. Dosedaj je doganjano, da je ta šestorica v zadnjih treh do štirih mesecih tihotapila v inozemstvo tuje valute, in sicer Kerenskoga rublje in pa nezigosane kronske bankovce.

Katoliški vestnik.

c Zveza narodov — in papež. Ameriške katoliške zveze so na glavni skupščini (od 12.—16. sept.) pozdravile tudi misel »zveze narodov« s pristavkom, da mora sloneti na principih pozitivnega krščanstva in vere. To je pa nemogoče, ne da bi se prisodil poglavarju krščanstva, čuvarju na stolici sv. Petra v Rimu, vsaj posvetovalni, če ne odločilni glas. V očiteli sedanjim razmeram je pač žalostno in pomilovanja vredno, da so papežu že izpočetka zabranili in odrekli mesto na mirovni konferenci in da se od gotove strani še sedaj ne kaže nič volje, da bi se vpoštevali svaščeli glasovi njegov, da bi se vpošteval njegov svet in njegova pomoč.

c Katoliške visokošolske tečaje. So osnovani na Dunaju. Za predavanja so naprosili prvovrstne moči. Za rektorja te institucije, ki ima značaj ljudske univerze, je izvoljen vladni svetnik prof. dr. Wesely; subrektorja sta dr. Hornich in dr. Giese, tajnik dr. Katann. Ščasoma nameravajo to institucijo pretvoriti v stalno ljudsko visoko šolo.

c Nekaj statistike. Vseh katoliških duhovnikov izkazuje najnovejša statistika 312.002. Od teh pripada Evropi 202.324, drugih 109.678 se porazdeli za pastoračno in misijonsko delo po širnih pokrajinah Azije, Afrike, Amerike in Avstralije in sicer pride na Afriko po 1 duhovnik za 300 katoličanov in 110.000 poganov; na Japonsko en duhovnik za 380 katoličanov ter 221.000 poganov; na Kitajsko en duhovnik za 800 katoličanov in 186.000 poganov; na Indijo en duhovnik za 860 katoličanov ter 100.000 poganov. — Kaj premore en svečenik med tolikimi pagani! — Setev je velika, delavcev malo. Prosile torej Gospoda žetve, da pošlje ženitev na njeno polje. — Na vsem svetu je sedaj več čarov 1700 milijonov prebivalcev.

c Nova težka izkušnja katoliške Cerkve na Češkem. Sveta stolica je bila že začetkom letošnjega leta ukazala, naj se češka duhovniška organizacija »Jednota«, ki je bila nastala ob viharnih dneh prevrata in iz katere je izšel razkol, razide in se namesto tega osnuje škofijske zveze, ki se morejo pod gotovimi pogoji združiti v državno zvezo. Ukaz svete stolice so ponovili češkoslovaški škofje. Stvar se je vlekla sem in tja, dokler se ni 26. m. m. sklical izredni občni zbor »Jednote«, na katerem se je morala stvar končno rešiti. Na shod je prišlo od 2455 članov samo 600 duhovnikov. Z ozirom na preveliko važnost stvari je poslala tudi češka ljudska stranka na zbor najuglednejše duhovnike: olomuškega kapitularnega vikarja Stojana, poslanca dr. Šrameka in dr. Hrubana, urednika dr. Mislyoca i. dr. Ti in nekaj drugih duhovnikov se je toplo zavzelo za cerkev. Župnik Pospisil, eden izmed ustanoviteljev »Jednote«, je zaklical v svojem govoru: »Žrtvujmo raje »Jednoto« nego cerkev!« Toda zaman: Pri glasovanju je bilo 345 glasov proti razidu »Jednote«, 60 glasov je bilo za škofijske zveze, ostali so se glasovanja vzdržali. Kakor poročajo listi, je nudi zbor skrajno žalostno sliko. Zankrat »Jednota« ni porušila vseh mostov do cerkvene oblasti in je zbor izrazil željo, da se pogajanja s škofi nadaljujejo. Vsekakor pa preživlja katoliška cerkev na Češkem nove težke ure.

Dijaški vestnik.

d Izredni občni zbor podružnice SDZ za Ljubljano in okolico se vrši v četrtek, dne 4. t. m., ob 3. uri popoldne v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red: 1. Spopnitev odbora. 2. Slučajnosti. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Tajnik.

Prosveta.

Narodno gledališče.

Opera:

3. novembra, sredo »Glumači. Gozdne vile«. Red B.
4. novembra, četrtek »Sen kresne noči«, dramska predstava. Red E.
5. novembra, petek »Hofmannove pripovedke«. Red A.
6. novembra, sobota »Od bajke do bajke«. Red D.
7. novembra, nedelja »Sen kresne noči«, dramska predstava. Izven reda.
8. novembra, ponedeljek zaprto.

IZ GLEDALIŠKE PISARNE.

Sprejeli smo in objavljamo: Ker je del dramskega osebja vstopil s 1. novembrom v stavko, ostane dramsko gledališče do preklica zaprto. Gledališka uprava se čuti dolžno, da ti javnosti naslednja pojasni: Koncem pretekle sezone so se člani drame pritoževali, da je dramsko osebje premalokostno, da so vsled tega z delom preobloženi ter ne morejo svojih dolžnosti izvršiti tako kakor bi hoteli. Da ugoditi njihovim željam, je povabila uprava razne slovenske igralce, med njimi gospoda Nučiča in Skrbinskega, naj vstopijo v osebje ljubljanskega dramskega gledališča. Odzvalo se je samo nekaj tržaskih igralcev, ki pa za razbremenitev starega osebja niso zadostali. Vsled tega se je odločila uprava postaviti del odlične ruske igralske družbe, ki je bila pod vodstvom prvovrstnega ruskega režiserja Muratova dosegla velike uspehe ne le v Ljubljani, ampak tudi v Zagrebu, kjer ji je kritika posvečala dolge in navdušene članke. S tem svojim činom uprava ni hotela samo pomnožiti igralskega osebja, ampak je tudi želela nuditi našemu naraščajoči, ki ga je v sedanjih časih težko pošiljati v tujino, priliko, da se ob lepem vzgledih na domačem odru naobrazi. Oni ruski člani, ki bi se, kakor so to storili že mnogi Čehi, našemu jeziku popolnoma priučili, bi se mogli morebiti tudi stalno priključiti našemu gledališču.

Gledališki upravi žal ni bilo mogoče doseči umevanja tega stremjenja pri slovenskih članih dramskega gledališča, med katerimi se je takoj po angažiranju ruskih igralcev pojavila nezadovoljnost, ki je vedno rastla, dasi se je njih materijelno stanje izza podpisa pogodbe znatno zboljšalo. Draginske doklade so se zvišale za 100 do 130 odstotkov. Raznim boljšim močem so se povišale gaze, tako da med dramskim osebjem skoro ni bilo člana, ki bi bil slabše plačan nego urednik 8. ali celo 7. činovnega razreda. So igralske rodbine, deloma brez otrok, ki prejemale 11.350, 5900 in 3700 kron mesečno iz gledališke blagajne. To so gotovo svote, ki se z njimi v Ljubljani da izhajati. Toda slovenski gledališki igralci so bili mnjenja, da za take plače ne morejo več nego dvanaestkrat na mesec nastopiti, in so zahtevali za vsak nadaljni nastop celodnevno gažo po vrhu. Uprava je tudi tej zahtevi ugodila, tako da dobivajo sedaj slovenski člani povprečno isto ali višjo plačo kakor prejšnja večina ruskih članov, ki nimajo igralskih honorarjev in ki morajo plačevati ogromno stanarino pohodnih. Toda slovenski člani se tudi s tem

niso zadovoljili. Dne 25. oktobra so pisali upravi list, v katerem ji očitajo, da je angažirala ruske člane, da zapostavlja slovenske igralce in slovensko dramo, ter »javljajo, da se čutijo upravičene »kontrolirati in nadzirati delovanje uprave«. V tem dopisu imenujejo svoje plače »skandalozno nizke« in dolže upravo, da jim ne daje možnosti nastopati v zadostno pripravljenih in dostojno opremljenih igrah. Uprava, kateri je vlada poverila nadzorstvo nad gledališkim osebjem, se seveda ni mogla podati pod nadzorstvo tega osebja in je morala to zahtevo kakor tudi zahtevo po nadaljnjem povišanju prejemkov »sporazumno« z vlado odločno zavrniti. Protestirala je pa tudi proti trditvam, ki so popolnoma neutemeljene, kajti uprava ni nikoli in nikjer »zapostavljala sloven. igralcev in jim je vedno dovoljevala zadostno število vaj in dostojno opremo iger. Igre »Za narodov blagor«, »Anfisa«, »Hasanaginica« in »Sen kresne noči« so bile od 16. avgusta t. l. na repertoarju dramskih vaj in so bile tudi tako dostojno opremljene, kakor je bilo to z ozirom na proračun mogoče. Pač pa je morala uprava opetovano nastopiti proti slovenskim članom zaradi zanemarjanja vaj.

Uprava je torej mnjenja, da je vse storila, da bi dvignila višino dramskih uprizoritev, in da je ne zadene krivda, ako pri slovenskem igralskem osebju ni našla onega umevanja za napredek naše umetnosti, ki ga je od njih pričakovala.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani: Friderik Juvancić, Oton Zupančič, Pavel Golia, Friderik Rukavina, Ivan Rus.

Zakaj mora slovensko kmetsko ljudstvo biti zopet »samostojnež«? I. Zato, ker niso samostojni, ampak odvisni od slovenske demokratske, to je liberalne stranke. II. Ker cepijo moč kmetskega ljudstva, ki mora biti edino, da si ohrani svoje pravice. III. Ker nikoli ne napadajo liberalne, oziroma »demokratske« stranke, pač pa neprenehoma »Slovensko ljudsko Stranko«, ki se je od prvega dne svojega obstanka borila za slovenskega kmeta in mu priborila vse, kar danes ima. IV. Ker si »samostojneži« niso upali niti, v svoj volilni program postaviti resnične samouprave slovenske kmetijske dežele z deželnim zborom in deželno vlado, niti se ne upajo zahtevati samouprave z zakonodajno močjo, ampak megleno govorijo zgoj o »pokrajinski samoupravi«. V. Ker kmetsko pridigujejo, da mora kmet učiti samo kmeta, v resnici pa vodijo »samostojno stranko kmetov« Pirc, dr. Žerjav, Jamnik in tako dalje. VI. Ker niso ves čas svojega obstoja za kmeta nič drugega naredili kakor da so hoteli razbiti »Kmetijsko družbo«. VII. Ker se družijo z zastopniki kapitala v »Jugoslovanski demokratski stranki«.

Gospodarsko.

BORZA.

LDU Zagreb, 2. novembra. Devize: Berlin 185—190, Italija 525—530, London 470—0, Pariz 870—0, Praga 162—164, Dunaj 32.75—33. — Valute: dolari 137.50—138.50, avstrijske kron 35.50—36, carski rublji 110—115, 20 kron v zlatu 496—500, francoski franki 880—0, napoleonor 495—497, nemške marke 189—194, rumunski leji 215—0, italijanske lire 520—525, turška lira v zlatu 525—530.

g Izvoz iz Jugoslavije. V avgustu je dosegel izvoz iz naše države vsoto 65.831.222 dinarjev.

g Seja »Narodne banke«. Dne 30. avgusta je imel sejo upravni odbor Narodne banke v Beogradu. Seji sta prisostvovala kot zastopnika finančnega ministra generalni direktor dr. Dučić in generalni inšpektor Tosić. Na seji so sklepali o perspektivanju na Borzi v svrhu zboljšanja valute.

g Trgovska pogajanja med Češko in Rumunsko. V pogajanjih med češkoslovaško in ravnateljstvom rumunskih železnic radi prevoza blaga se je dosegel sporazum. Po tem sporazumu bo dobavljala češkoslovaška po Donavi sladkor, za kompenzacijo pa dobila žito. Rumunija mora dati za prevoz žita na razpolago tudi 15 lokomotiv.

g Nova tvornica za sladkor z inozemskim kapitalom. Belgrajski in francoski kapitalisti bodo z glavnic 30 milijonov dinarjev postavili v Dubrovici veliko tvornico za sladkor.

g Tovarne za fose. Tovarne za izdelovanje fosov, ki se nahajajo na ozemlju češkoslovaške republike in ki zalagajo celi Balkan in bližnji orient s tem produktom, izkazujejo dividend 56 češkoslovaških kron. Dividenda lanskega leta je znašala 58 avstrijskih kron.

g Promet med Jugoslavijo in Trstom, toč. južnega sadja 28.261 stotov, manufakture iz naše tržaska trgovska kamora, prinaša podatke o prometu z Jugoslavijo. Po

teh podatkih uvoženih je bilo v Trst 445.485 m. centov blaga, med tem 410.002 stota lesa, a izvozeno iz Trsta 56.964 stotov oglja, kemičnih produktov 31.093 stotov južnega sadja 28.261 stotov, manufakture 21.767 stotov, sladkorja 14.587 stotov. Ne smemo pa pozabiti, da je količina eksportiranega blaga v Jugoslavijo mnogo večja, ker se ne da kontrolirati množine, posebno manufakture, ki se prevažajo dnevno s tovornimi avtomobili za Ljubljano in Zagreb. Reka je udeležena pri uvozu s 27.000 stoti in pri izvozu s 40.000 stoti.

g Za bančna podjetja. Bančni oddelek pri ministrstvu za trgovino in industrijo je na podlagi sklepa ministrskega sveta zahteval, da morajo vsa bančna podjetja in denarni zavodi v roku 75 dni k svoji firmi, ako so podružnice, pristaviti tudi sedež centrale.

g Uvoz iz Belgije. Belgijsko poslaništvo v Beogradu javlja trgovski in obrtniški komori v Zagrebu, da je blegijska industrija sedaj v stanu izvrševati naročila iz inozemstva. Pri tem pridejo v poštev le stroke: Tekstilna ter usnjarska industrija, čevlji, tobačni proizvodi, igrače, steklarsko blago, sredstva za poliranje, kozmetični predmeti, kavčuki, anilinske ter druge barve, farmacevtski preparati; fini keramični proizvodi, železniški material, vsakovrstni motorji, poljedelski stroji, električni material, orožje in telefonske potreščine. Od teh skupin so še razne podskupine. Da se olajša promet inozemstva z belgijskimi tovarnami, naj se reflektanti obrnejo na office commercial de l'Etat, Bruxelles, 15 Rue des Augustins, z označbo vrste blaga, nakar jih če omenjeni poklicani urad postaviti v zvezo z odgovarjajočo tovarno. Dopišuje se lahko v vseh svetovnih jezikih. Izgledi nemške industrije v bližnji bodočnosti.

Komaj se je nemška industrija po vojni začela oživljati, ji grozi od francoske strani usodepoln udarec, ki stremi za tem, da Nemčijo razkosa in uniči. Vsa ogromna nemška industrija je odvisna od premoaga iz Saarske kotline ter iz gornje šlezjskih rudokopov. Ta udarec bi bila zasedba saarske kotline po Francozih. Ako se to zgodi, odvisna bo nemška industrija od milosti Francije, ki bo pošiljala premog pred vsem v južne ter zapadne kraje nemške dežele z namenom, da uniči severno nemško industrijo, ter s tem doseže razkosanje Velike Germanije, katere se ona boji. To je pač glavni namen Francije, da naredi Nemčijo nezmožno revanše; kar skuša doseči na gospodarskem polju. Iz tega vzroka nam bo tudi umljivo, zakaj se Francija toliko briga za življenjsko sposobnost Nemške Avstrije.

O drugem nemškem promogokopnem reviju v Gornji Šleziji pa ima odločiti plebiscit, o katerem niso Nemci gotovi, če izteče ugodno za Nemčijo ali pa za Poljsko. Neugoden plebiscit bi imel tudi to posledico, da bi Nemčija ne mogla zadostiti zahtevam Francije po premoagi, kakor je bilo sklenjeno na konferenci v Spaai in Francozi bi videli v tem povod, zasesti saarsko kotlino. V slučaju, da Nemci pri plebiscitu propadejo, značilo bi to takorekoč konec gospodarske moči Nemčije, ki je bila prej ena izmed najbogatijših dežel na premoagi. Ostala bi brez »hrane« za svojo industrijo. Ni čuda torej, da skušajo Nemci zadostiti dolžnostim, naloženim jim na konferenci v Spaai. Premogokopni sindikat je sklenil kvoto lastnim industrijam, ki prejemale sicer iz inozemstva mnogo naročil, katerih pa ne morejo izvršiti. Nekatera podjetja delajo samo nekaj dni v tednu, druga odpusčajo delavce, le da bi ne prenehala popolnoma.

Da so na zasedbi saarske kotline, ki bi bila tako usodepolna za Nemčijo in za celo srednjo Evropo, interesirane tudi druge entente velevalsti, predvsem Anglija, je jasno. Anglija bi se zoperstavljala temu koraku, ker bi s tem Francija zadobila gospodarsko premoč v srednji Evropi, ki bi angleškim industrijalnim krogom gotovo ne bila všeč. Anglija je skrbela, da se njena konkurentinja Nemčija uniči in bo gotovo znala brzdati francoske industrijalce, ki stremijo za popolnim političnim in gospodarskim uničenjem Nemčije. Angleški interes je: mnogo držav, a nobena premočna!

Francija prodaja že sedaj nemški premog na svetovnem trgu po znižani ceni, ter vleče iz tega mnogo milijonov, med tem ko trpi Nemčija pomanjkanje. Nemčija se sicer trudi, da bi ne dala Franciji nobenega povoda za zasedbo saarske kotline, a kdor vzrok išče, ga navadno tudi najde.

Plače služkinj.

Odbor Zveze služkinj je v svoji sednici 27. oktobra po temeljitem prevdanku sklenil, da pozove vse ljubljanske gospodaje oziroma gospodinjice, da plačajo služkinjam, kjer jih plačujejo le v denarju, vsajmanj 200 K na mesec. To bodi minimalna plača za manj izveštane služkinje, bolj izveštanim gre sorazmerno njihovi porabnosti večja plača. Do tega sklepa je prišla

Zveza služkinj po sledeči kalkulaciji: Pravična plača za služkinjo bi morala biti takaka, da si služkinja z njo lahko nabavi potrebno obleko, privoščijo kako razvedrilo in dene lahko nekaj na stran za starost. Samo za obleko pa bi potrebovala služkinja danes na leto: za eno boljšo obleko 1600 kron, za delavno obleko 700 K, za 2 para čevljev 1200 kron, 3 pare nogavic 75, za spodnjo obleko 500 K, 1 boljšo ruto ali šerpo 400 K, za ruto za delavnik 40 K, za 3 žepne robce 36 K, sukanec, pavola in dr. za popravno obleko 150 K; skupaj 4701 K na leto. Da bi si mogla torej služkinja kupiti potrebno obleko bi morala imeti mesečne plače vsa 392 K; za druge izdatke, za zdravnik, za prihranek za starost, za zavarovalnino bi ji ne ostalo ničesar. Na kmetih imajo služkinje okrog 100 K mesečne plače, poleg tega dobe pa še ono obleko, ki smo jo prej našli. V Zagrebu imajo služkinje okrog 400 K mesečne plače. Kdor ima zrno čuta pravičnosti, ne more torej ugovarjati minimalni plači 200 K na mesec, ki je za polovico manjša, kakor bi morala biti. Pri seji se je ugotovilo, da imajo nekatere služkinje še danes komaj 50 do 100 kron mesečne plače. Prijavil se je slučaj, ko prosi za javno podporo služkinja, ki je služila 25 let pri milijonarju in je danes brez obleke in brez vsakih sredstev. Mnogo služkinj je popolnoma ponosilo svoje obleke in danes si ne morejo nikakor nabaviti nove. Ugotovili so se služkinje, ko so stranke odklonile služkinje, ker te niso imele zadostne obleke. Če bo šlo tako dalje, bo v par letih polno služkinj padlo na ramena javni dobrodelnosti in domačim občinam. Če ima naša javnost le malo čuta za pravičnost, se ne bo upirala najskromnejšim zahtevam služkinj. Pri seji se je povdarjalo tudi, da v današnjih razmerah srednja uradniška družina zelo težko dostojno plačuje služkinjo. Služkinje poznajo težki položaj srednjega stanu, povdarjalo se je pa tudi da služkinja ni zato, da bi žrtvovala svoje zdravje in svoje moči za druge in nazadnje kje v revščini umirala. — Odbor Zveze služkinj.

Sodišče in policija.

s Poneverjeno zlato. Franc Podgoršek je dal Francu Z. 741 in pol grama 18 karatnega zlata z naročilom, da naj mu ga proda po 40 kron gram. Z. je zlato sprejel, izročil Podgoršku potrdilo o sprejemu in odšel. Čez nekaj dni se je vrnil in izročil Podgoršku 1200 kron kot predujem in je rekel, da še ni zlata prodal. Z. je odšel nato v zasebno ozemlje, ko se je pa vrnil, je dvakrat Podgoršku pisal, da so mu karabinjerji v št. Petru zaplenili zlato, Podgoršek je vso reč naznanil orožnikom v Kamniku, kateri so stavili Z. na odgovor. Z. je dolgo časa orožnikom ponavljal, kar je bil pisal Podgoršku, toda ko so mu orožniki rekli, naj pokaže potrdilo od karabinjerjev, da so mu res zaplenili zlato, mu je zmanjkalo sape in je povedal, da je zlato prodal oziroma zastavil neki banki v Trstu za 5000 lir, katero svoto je na to založil za več tisoč vreč. Obetal je, da bo izplačal Podgoršku 28.420 kron, toda držal ni, kar je obljubil. Z. je imel v Trstu hišo, katero je prodal za 36.000 lir. Četudi ima veliko denarja, noče Podgoršku plačati zlata.

s Izsledeno skladišče ukradenih koles na ljubljanskem polju. Ko sta te dni okoli 5. ure zjutraj nadstražnik Poljanšek in stražnik Valentinčič pregledovala »hotele« na ljubljanskem polju, sta prišla tudi v kozolec gospoda Andreja Černeta iz Dalmatinove ulice št. 15, ki stoji ob Vodovodni cesti, kategera sta si izbrala dva tatova koles za svoj hotel in za skladišče ukradenih koles. Stražnika sta prebudila pre-

senečena prenočevalca in sta nato brskala po murvi, v kateri sta našla eno moško in eno žensko kolo. Na policiji sta gostu iz g. Černetovega kozolca povedala, da se pišeta prvi Ropret Peter z Visokega pri Kranju doma, drugi je pa bil Anton Remer iz Mokronoga. Možakarja sta se seznanila v neki gostilni. Odšla sta proti Šiški, kjer je ukradel Remer moško kolo, kategera sta spravila v svojem »hotelu« na ljubljanskem polju in se vrnila v mesto pit. Zjutraj okoli 1. sta šla v svoj hotel spat, med potjo sta pa videla v Bežigradu v I. nadstropju žensko kolo, po katero je šel Remer in sta ga odpeljala v svoje skladišče in prenočišče, v katerem sta nameravala počakati dneva in se podati nato v Medvode ali pa v Kranj. Vestna stražnika Poljanšek in Valentinčič sta pa preprečila njun načrt. Detektivni kriminalnega oddelka policijskega ravnateljstva v Ljubljani so nato ugotovili, da je bilo ukradeni moško kolo lastnina 21 letnega dijaka državne obrtne šole v Ljubljani Arnošta Splihajla, ki je vredno 1500 kron; ukradeni žensko kolo je pa bilo lastnina ključavničarja tobačne tvornice Franca Rozmana in je vredno 600 kron. Tatova se bosta zagovarjala pred deželno sodiščem, ki ju bo z ozirom na mnogobrojne tatvine koles gotovo obžutno kaznovalo.

s Velika zaplemba. Detektivu Josipu Kosminu se je posrečilo, da je neke zaplenil velikansko zalogo ukradenih reči, katere so vredne več deset tisoč kron.

s Prijeti tat. Ivanu Vraniču, delavcu iz Brinje na Hrvaškem, sta bila ukradeni dva kovčka. Vranič, ki se je vračal iz Amerike skozi Ljubljano domov, je oškodovan za nad 147 dolarjev in za 1192 K. Policija je zelo hitro izvedla poizvedbe, katere so ugotovile, da so izvedli tatvino Hasan Saitič iz Bihača, Josip Pohole in Ernest Kobal. Nadstražnik Ivan Bandaž je aretiriral Hasana Saitiča, Pohole in Kobal sta pa pobegnili v zasebno ozemlje.

s S hleva je padel 50letni konjski hlapec Matija Zalar v Kočevju št. 18 in si poškodoval levo nogo.

s Lizol je pil 22letni sin trgovke Slavko Trebar s Sv. Petra ceste št. 6 v Ljubljani. Prepeljali so ga v bolnišnico.

s Vsed opeklin umrla je v ljubljanski bolnišnici enoletna Danijela Medved iz št. Vida.

s Rekvirirano orodje. Vojaška straža v topniški vojašnici je aretirala Stanislava Raznožnika, ker je prodajal mizarско orodje. Raznožnik na odgovor pozvan, je rekel, da je orodje rekviriral lani v Velikovecu.

s Poneverba. Inženirju dr. Kasalu v Ljubljani je bilo poneverjenih 5000 K.

s Javno nasilstvo. Janez Kramar iz Spodnje Šiške je nekega večera razgrajal po Spodnji Šiški. Ko ga je stražnik Franc Muhvič opozoril, naj se dostojno obnaša, je udaril stražnika z roko po glavi, ga porinil v stran in zbežal na hrib.

s Vlom na kolodvoru Zagorje. Na kolodvoru v Zagorju je bilo vlomljeno v železniški voz, iz katerega je bilo odnešenih 25 do 30 kg ovs.

s Pretep v Gornji Slivnici. Josip Šparović iz Sela št. 5 pri Grosuplju se je v Gornji Slivnici sprl z Alojzijem Selanom iz Repeč št. 12 in ga je z bikovko tako udaril po glavi, da mu je prebil kožo in poškodoval kost.

s Ukradena drva. Julij Grad iz Rudnika je bil že zaradi hudodelstva tatvine po ljubljanskem deželnem sodišču obsojen na 5 mesecev težke ječe, toda ta kazen ga ni poboljšala, marveč je v družbi Alojzija Dolničarja ukradel drva v vrednosti 3600

kron. Deželno sodišče v Ljubljani je za to obsodilo Julija Grada na 9 mesecev težke ječe, poostrene z 1 postom in trdim ležiščem mesečno. Alojzija Dolničarja pa na 6 mesecev težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem na mesec.

s Obsojeni tat. Ker je okradel Vekoslavo Mrzekovo, je obsodilo deželno sodišče v Ljubljani Franceta Ribiča iz Ljubljane na 6 mesecev težke ječe, poostrene z 1 trdim ležiščem in z enim postom na mesec.

s Tatvine kave in soli na založkem kolodvoru. Orožniki iz Zaloga so ugotovili, da so Viktor Pirjavec, Mihael Černe, Franc Mihevc in Ivan Husel ukradli na kolodvoru v Zalogu večjo množino kave in soli. Ukradeni blago so tatovi prodali Mariji Ambrož v Zg. Kašlju št. 62, kjer so ga orožniki tudi našli. Orožniki so petperesno deteljico aretirali in jo izročili deželnemu sodišču v Ljubljani.

s Na Koprivniku ukradene ovce. Na Koprivniku sta bili letos ukradeni po ena ovca Franceta Korošcu iz Vogarja in Franciški Stare iz Česnjice; tatov orožniki niso mogli izslediti. Dne 28. m. m. je pa bila zopet posestniku Jožetu Sodja iz Česnjice št. 46 ukradena ena ovca s pašnika na planini Podrob pri Koprivniku. Orožniki iz Boh. Srednje vasi so ugotovili, da jo je ukradel Lovrenc Zvan iz Koprivnika št. 6.

s Prepovedan povratek v Ljubljano. Detektiv Bernard Rebec je, ko je kontroliral tujce, aretiralo Alojzijo Lavrič, ki je bila dne 23. avgusta letošnje ga leta radi brezposelnosti in vlačuganja izgnana iz Ljubljane. Ker je zopet prišla v Ljubljano, se bo morala zagovarjati pred okrajnim sodiščem.

s Obsojeni Galičan. Jože Kulizsak iz Brlic v Galiciji je delal v Vnovčevnici na Zelenem hribu, kjer je ukradel 6 kg svinjske masti v vrednosti 312 kron. Kulizsak se je zgovorno zagovarjal, da je mast le našel, kar mu pa ni nič pomagalo, ker je delovodja g. France Martine izpovedal, da je bil na Kulizsaka opozorjen in da je zato pazil na njega in ga zasačil, ko je nameraval odnesti 6 kg lepega sala. Deželno sodišče v Ljubljani je prisodilo Kulizsaku 6 tednov težke ječe.

s Plaćč ukraden je bil v nedeljo 31. m. m. uradnici gospodični Idi Pavlinovi v kavarni »Zvezda«.

s Na poti iz Logatca na Vrhniko je nesel 18letni Vinko Mihevc z Vrhnike št. 366 3 m 20 cm sukna, katero je bil kupil v Logatcu. Med potjo mu je pa sukno ukradel Florijan Furlanič iz Kopra, ki stanuje na Vrhniki. Orožniki so Furlaniču odvzeli ukradeni sukno in ga vrnili Mihevcu. Furlaniča so pa zaprli. Furlaniča zasledujejo ba je tudi Italijani zaradi nekega uboja.

s Srebrna žepna ura je bila ukradena iz zaprte sobe rudarju Antonu Koderju iz Idrije. Vredna je bila 100 lir. Tatvine osumljen je Jožef Sinkovec iz Idrije št. 396.

s Za jelenove rogove. Dne 22. oktobra je Anton S. v gozdu Mala Mokrica nabiral z dovoljenjem graščinskega nadzorstva Turjak drva, med katerimi je našel par jelenovih rogov, ki jih je nesel domov in jih ni hotel izročiti gozdnemu čuvaju kljub obljubljeni mu nagradi, marveč jih je rajši prodal. Zagovarjati se bo moral za to pred sodiščem.

s Tatvina na škodo idrijske mestne aprovizacije. Na škodo mestne aprovizacije v Idriji je bilo ukradenih 18 kilogramov masti, vredne 199 lir. Datlje je bil ukraden erarični avtovoz.

Tatvine sta osumljena Janez Čar in Alojzij Gnezda.

s Ker je ukradla svojega gospodarja Ivana Grlica v Ljubljani, je obsodilo ljubljansko deželno sodišče Leopoldino Intihar, roj. Zrimšek, na 14 dni ječe, poostrene z dvema postoma.

s Poneverbe pri »Croatiji«. Družbi »Croatia« je bilo poneverjeno 10.3 kubičnih metrov desk v vrednosti 15.000 kron in 2 po 4 m dolgi železni osi vredni 2000 kron.

s Kolo znamke »Dürkopf« je bilo ukradeno gospodu Borisu Sokliču. Vredno je bilo 2500 kron in je popolnoma novo.

Zemljevid kraljevine SHS v velikosti 45 x 50 cm v merilu 1 : 250.000 v več barvah je izdalo Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani in je izšel v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Cena mu je 8 K 40 vin.

Zemljevid slovenskih dežel na Istre je izšel istotako v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Cena je ista 8 K 40 vin, za izvod. Tudi izvršitev in oblika je ista, kakor pri zemljevidu Kraljevine SHS. Merilo 1 : 750.000.

Oba zemljevida je zelo skrbno in natančno narisal inženir V. Novak, društvo slovenskih profesorjev pa je poleg geografskih ozirov skrbelo tudi za pristno narodno nomenklaturu.

Oba zemljevida sta torej prvo domače delo na tem polju in si jih bo omislil vsak, ki je spoznal njihovo originalnost.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-flud! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 skatljic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omoč in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Cas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v °C	Psihrom. temperatura v °C	Nebo, vetrov	Padačina v mm
29./10. 21 h	743.3	2	1.5	jasno sv.	
30./10. 7 h	744.0	0.5	1.3	jasno jv.	
30./10. 14 h	744.3	1.9	2.1	jasno s.	
30./10. 21 h	745.1	— 1	—	jasno s.	
31./10. 7 h	743.8	— 3	—	obl. —	
31./10. 14 h	742.7	0.2	1.5	obl. v.	
31./10. 23 h	741.2	— 0.2	—	jasno —	
1./11. 7 h	739	0	1.5	obl. —	
1./11. 15 h	738.8	0.5	1.5	obl. jv.	
1./11. 23 h	740.1	— 0.5	—	obl. —	
2./10. 7 h	737.2	0	1.5	megla jv.	
2./10. 15 h	736.9	0.5	1.5	jasno j.	

Hiša v Ljubljani sredi mesta, trinadstropna, vogalna s trgovskimi lokali, se proda. Naslov v upravi pod št. 4348

Boljša vdova išče službe kot gospodinja ali hišna. Vajena je kuhanja, šivanja in vsega domačega dela. Naslov pove uprava lista pod št. 4473.

Korespondent, začetnik, išče mesta pri začetnik, trgovskem podjetju. Pogoj po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na upravnistvo lista.

Krepak in nadarjen deček, v 15. letu, želi vstopiti v pouk h ključavničarskem mojstru v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava lista pod št. 4474.

Kupimo več vagonov prama brezprašnega oglja za takojšnjo dobavo. — Ponudbe z navedbo cene na poštali predal 101, Ljubljana.

Napredaj so **akord citre** in 6 trdo skoro nove vezanih notnih knjig s tekstom za citre. Poizve se v trgovini Drenik, Ljubljana, Kongresni trg.

Lovskega psa, braka bele barve in zanesljivega prodam. Naslov: Hektor, št. 48, pošta Višnjagora.

Inženir-arhitekt sprejme v njegovo stroko spadajoča dela kot postransko opravilo. Ponudbe na upravo pod št. 4478

Sodi 150 l transportnih, 6 skladiščnih od 25—50 hl, več malih od 27—50 l ter večja množina dog v najboljšem stanju za takojšnjo uporabo se ceno proda. — Stadler, Ljubljana, Sodna ul. 11. 4439

Ljubitelji starin pozor! Proda se ženska tridelna omara (Tabernakel), 1 lepo vložena omara z dvojnimi vrati, 1 lepo vložena miza, 1 lep pas za narodno nošo, vse stvari so v dobrem stanju. Dunajska cesta št. 47. 4413

Trgovino na prometnem kraju vzamem v najem event. kupim. Ponudbe pod »November 1920 poštno tečeče Šostanj. 4365

Meblovano ali nemebl. stanovanje s kuhinjo se išče za distingvirana zakonca proti visoki najemini. Ponudbe je nasloviti pod šifro »5000« na upravnistvo tega lista. 4265

Karbidne svetilke, namizne, viseče in za kolezarje, karbid in gorivce priporoča Igu. Vok, Ljubljana Sodna ulica št. 7.

Po zelo **znižani ceni nova dvokolesa,** plašč, šivalni stroji in vsakovrstni zračnici, deli, karbidne svet, gorilci itd. Sprejemajo se v popravilo kolesa in šivalni stroji pri Baletu, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Novi Plateau - voz se odda. Ponudbe pod »RR« na upravo »SLOVENCA«. 4571

Lovska psica in 5 piščkov je napredaj v župnišču LOM pošta TRŽIC na Gorenjskem. 4467

Konj ukraden fuks je bil 158 cm visok, kmečki samec, čisto nov kmečki komat, 4 plahte in ruski plašč. Kdor ga izsledi, dobi 1000 K nagrade pri lastniku konja Alojz Gerden, Catež, Velika Loka, Dolenjsko. 4457

Krasna graščina

na Spod. Stajerskem (SHS) 10 minut od kolodvora, 14 orlov najboljše zemlje in park, gradič s stolpi in vežo, 14 sob, kuhinja, kopelnica, soba za služabništvo, gospodarska poslopja, se proda radi preselitve za 1.100.000 K n. avstr. potom Wiener & Comp. Graz, Jungferngasse 1. vogel Herrengasse. (1093 G.)

Lepo posestvo

pri Kočevju, okoli 20 orlov večinoma dobrih travnikov in njiv, nekaj mladega gozda, hiša s 3 sobami, kuhinjo in hlevi, vse dobro ohranjeno, s poljed. orodjem vred takoj napredaj za 270.000 K nemško-avstr. pri Wiener & Comp. Graz, Jungferngasse 1. vogel Herrengasse (1115 G.)

Bukovo oglje

ima na prodaj in ponudbe prevzame oskrbnistvo graščine Slatna p. Šmartno pri Litiji.

Zenilna ponudba. Vdova brez otrok, premoženja, iščem starejšega gospoda brez otrok, tudi vdovec z 1 ali dvema otrokoma ni izključen. Le resne ponudbe s sliko naj se pošlje na upravo Slovenca pod šifro »M rni dom«.

Angleški tečaji! I. del, za začetnike, 3-krat na teden po 1 1/2 ure. — II. del, višja stopnja, po dogovoru. — Pristop in dogovor petek, 8. novembra, ob pol šestih za I. del, ob šestih II. del. Kraj: Moško učiteljske, I. nadst. soba 25, Resljeva cesta. Iv. Mulaček.



Katoliško delavsko društvo na Jesenicah obvešča v silni bolesti vse prijatelje našega gibanja, da je po strašnem trpljenju odhitel po brezumno plačilo k Vzoru našin vzorov vzorni član in nepozabni brat

Anton Morič

v cvetju svojih mladih moči in ves vdan v voljo Najmodrejšega, dne 30. oktobra ob pol 9. zvečer. Predragega ranjaka spremimo na kraj vstajenja 1. novembra ob 4. uri popoldne. Smrt je strla zemeljske vezi, ne stre pa naše ljubezni. V smislu naših načel: Na večno svidenje!

Za Kat. del. društvo:
Jože Markez,
t. č. predsednik.

Za orlovski odsek:
Peter Arnez,
t. č. predsednik.

Za dram. odsek:
Janez Černe,
t. č. predsednik.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno skladiš.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitar-
jeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomažaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Zuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stav-
benik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica
4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakiž Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEZN. IN SOJENEN
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta
10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 7.

Samo nekaj dni kupujem
umetne zobe
po visokih cenah. — F. Karner, Hotel
Wilson soba 12, Ljubljana, Sv. Petra c.

Trilja in Cipulin čisti o ter mazilo
za čevlje (Solo) in liščilo
St. 12, 16, 20 tudi po najnižjih cenah tvrdka
Osvald Dobeic
Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

Dober zaslužek!

Več kolporterjev za razprodajo »Slovenca« in »Večernega
list« po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša
se pri kolporterskem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor
Dunajska cesta 20 — Podr. Jurčičeva ul. 9
priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gu-
mnenih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo,
golo, bakreno žico, elektrotehnični material
po najnižjih cenah.
Telefon št. 470.

Naročajte in širite »Slovenca«!

Tvornica perila
M. Alešovec
Ljubljana
izdeluje vsakovrstno perilo po najnižjih cenah.
Specialiteta: Opreme za ženine, neveste
in novorojenčke. — Reformno perilo. —

ŠIVALNI STROJI

dospeli za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremlj.,
blago predvojno. Istotam se dobe igle, olje ter po-
samezni deli, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje
JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

DANICA
krema za obutev
čisti, lika in konservira usnje.
PROIZVAJA:
»SLAVIA« tvornica kemičnih izdelkov d. d. ZAGREB ILICA 213.
Telefon 5—46. Brzjaviti: »CEMA«.

Čevlji tovarne **Peter K. Grdic**

Isče se
učiteljica v zavod
Nastopi takoj; vse prosto; plača po do-
govoru. Kje, pove upravnistvo »Slovenca«
pod št. 4384.

Automobili

napredaj v
J. Gorec,
Ljubljana, Vegova ul. 8.

avtogaraži
Zlatorog, Srna, Gazela,
brivsko in toaletno milo
priporoča tvrdka
Osvald Dobeic
Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9.

Konjak

stari vinski je pri slabosti vsled
starosti, pri težkočah v želodcu
in pešanja moči pravo življenje
vzbujajoče sredstvo. Dva litra po-
šilja franco za v naprej posla-
nih K 195.50 1 liter za K 108.
Beneš Herti, veleposelnik, grad Co-
lić pri Konjicah, Slovenija.

Zalepke za srečolov

in šaljivo pošto
priporoča v najnovejši obliki
M. TICAR, LJUBLJANA.

Šuhe gobe, fižol,

laneno seme
kupi tvrdka z deželnimi in
gozdničnimi pridelki
Kmet & Komp., Ljubljana,
Gosposvetska cesta št. 8.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjamo,
da smo zopet otvorili svojo dobro znano
detajlno trgovino z manufakturnim blagom v
popolnoma prenovljenem lokalu. Za bliža-
jočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle
iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode,
dalje perilne parhente, flanele, cefirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje,
tapetnike i. t. d. — Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo
se priporoča
A. & E. Skaberne,
veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 1.

pročajajo se po znaino znižanih cenah.
Zaloga Ljubljana-Breg
na debelo in drobno. Izdelki zagotovljeni iz sa-
mega najboljšega usnja.

G. CADEŽ
trgovina klobukov, pe-
rila, čepic in drugo na debelo
LJUBLJANA, Mestni trg.

Angleški komisar

plebiscitne komisije

v Celovcu

prodaja

7 osebnih avtomobilov in 2 tovarna

avtomobila ter 8 motornih koles

in sicer:

2 limuzeni tipa Talbot-Darracq, V. 20, 16 HP., modro
pobarvani, šest sedežni, samopogon in električne
svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, prevlečena
pnevmatika. — Popolni z ognjegasnno pripravo,
orodjem, nadomestnim kolesom, pnevmatiko, cevni
itd. — V popolnem stanju za vožnjo. — Kakor novi.
2 odprta izletna (touring) vozova tipa Talbot-Darracq,
V. 20, — 16 HP., 5 sedežev. — Samopogon, elek-
trične svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, modro
barvana. — Popolna z ognjegasnno pripravo, nado-
mestnim kolesom, orodjem, pnevmatiko, cevni itd.
— V popolnem stanju.
8 motornih koles znamke Triumph, 3 3/4 HP. — Po-
polne z orodjem, nadomestno pnevmatiko, zaklop-
kami itd. — V dobrem stanju.
Nadomestna pnevmatika, cevke itd. za tip Talbot-
Darracq V. 20. — 16 H. P. in nadomestna pnev-
matika, cevi itd. za vozove znamke Fiat, Model 2,
15 do 20 HP. in za tovarne vozove znamko Fiat,
15 Ter., 25 HP. skupaj z nadomestnimi deli itd. za
vse tri oglašene tipe.
3 odprti izletni (touring) vozovi znamke Fiat, mo-
del 2, 15—20 HP., barvani 1 zeleno, 1 sivo in 1 belo.
— V popolnem stanju za vožnjo, kompletni s Fiat-
ovo električno razsvetljavo, nadomestnim kolesom,
pnevmatiko, cevni, ognjegasnno pripravo, orodjem,
obrano proti vetru, streho itd.
2 tovarna vozova znamke Fiat, model 15 Ter., 35 HP.
— Popolna s streho, nadomestnim kolesom, ognje-
gasno pripravo, generatorjem, svetilkami, orodjem
itd. — V popolnem stanju.
Avtomobili in motorna kolesa so vsakomur na
vpogled dne 4., 5. in 6. novembra. Sprejemanje ofertov
se zaključi dne 8. novembra. Ponudbe morajo biti
napravljene samo v sterlingih ali francoskih frankih.